

Μάθημα 9

Μεταμοντέρνοι συλλογισμοί με αφορμή

το Τάμα του Έθνους

Τρίτη 10 Μαΐου 2016

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΡΓΕΙ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΤΕΤΑΡΤΗΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ.

Ψήφ. Η.

Ἡ Δ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων νομίζει ἑαυτὴν εὐ-
τυχῆ γενομένη τὸ ὄργανον, δι' οὗ τὸ ἔθνος ἐκπληραῖ τὸ πλεον
ἔφετόν τῶν χρεῶν του, τὸ νὰ ἀναπέμψῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του
πρὸς τὸν θεόν, ὅστις ἔδειξε τσαῦτα θαύματα διὰ τὴν σωτη-
ρίαν του, καὶ νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τοὺς Συμμάχους Βασιλεῖς, οἵ-
τινες τῷ ἐθαφίλευσαν τόσον μεγάλας εὐεργεσίας, πρὸς τοὺς
Ναυάρχους αὐτῶν, πρὸς τὴν Γαλλικὴν στρατιάν καὶ τὴν περί-
δοξον ἀρχηγόν της, πρὸς τοὺς τόσον ἀξιοτίμους φιλέλληνας
τῶν δύο ἡμισφαιρίων, οἵτινες ἔδωκαν ὑπὲρ αὐτοῦ τσαῦτα
δείγματα γενναιοτάτης μεγαλοδωρίας, καὶ τελειοτάτης ἀφ-
οσιώσεως·

Ἡ Συνέλευσις δὲν ἠδύνατο κάλλιον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος
τοῦτο, εἰμὲν διδὼσα τὴν πληρεξουσιότητα εἰς τὴν Κυβέρνησιν
νὰ λάβῃ τὰ προσφεύστερα μέτρα, ὥστε νὰ διαιωνίσῃ εἰς τὰς
ἐπερχομένας γενεάς τὰ δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς Ἑλ-

Κατὰ συνέπειαν ἡ Δ' Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων
Συνέλευσις

Ψηφίζει.

Ἀρθ. Α. Ὅταν ἡ τοπικὴ περιφέρεια τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ
καθέδρα τῆς Κυβερνήσεώς της κατασταθῶσιν ἑριστικῶς, καὶ
οἱ οικονομικοὶ πόροι τοῦ Κράτους ἐπιτρέψωσι, θέλει ἀνεγερθῆ
κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν καθέδραν αὐτῆς
ναὸς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος τιμώμενος.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀνεγέρσεως ναοῦ τοῦ Σωτῆρος εἰς Ἀθήνας.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰ άρθρα 1, 5 καὶ 6 τοῦ ἀπὸ 31
 Ἰουλίου 1829 Ἡ ψηφίσματος τῆς τετάρτης τῶν Ἐλ-
 λήνων Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1.

Θέλει ἀνεγερθῆ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων Ναός, τιμώ-
 μενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος πρὸς αἰωνίαν μνήμην
 τῆς θαυματουργοῦ ἀποκλήψεως τῆς θείας Προνοίας, τῆς
 ῥυσαμένης τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ δεινῶν καὶ κινδύνων,
 καὶ πρὸς ἐπίσχυσιν τῶν μεταγενεσεύρων εἰς τὴν πίσιν, δι-
 ᾗ οἱ προπάτορές των ἀνεκτίσαντο τὴν ἐλευθερίαν των εἰς
 τοὺς ἀπο τῶν 1821 μέχρι τῶν 1830 αἱματώδεις πολέμους.

Ἄρθρ. 2.

Θέλομεν τὸ ρηημεῖον τοῦτο νὰ ᾖ καὶ τοῦ Ἑλ-
 ληνικοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ συμβάντος, πρὸς μνήμην τοῦ ὁποῦ
 ἀνεγείρεται.

Θέλει ἐπομένως γένη ἔνευ ἀναβολῆς ἡ ἐκλογή τῆς θέ-
 σεως καὶ ἡ σύνταξις τοῦ προγράμματος· μετὰ δὲ ταῦτα
 θέλουν προσκληθῆ ἀμέσως ἀρχιτέκτονες, ἐντόπιοι καὶ ξένοι,
 δια νὰ παρουσιασούν σχέδια κατασκευῆς τοῦ μνημείου.

Ἄρθρ. 3.

Ὁ πρῶτος λίθος θέλει τεθῆ τὴν 25 Ἰανουαρίου 1835,
 καὶ ἐπομένως αἱ προπαρασκευαὶ τῆς τελετῆς πρέπει νὰ
 ἐπιταχυνθούν.

Ἡ πρὸς τοὺς ἀρχιτέκτονας πρόσκλησις διὰ νὰ παροῦσι-
 σούν τὰ περὶ κατασκευῆς σχέδιά των, θέλει γένη ἐντὸς
 ὀλίγου, καὶ θέλει δοθῆ προθεσμία τιαυύτη, ὥσε ἡ ἐγκρι-
 σις τοῦ σχεδίου νὰ εἴμπορη νὰ γένη προ του τέλους τοῦ

VERORDNUNG

Die Erbauung einer dem Erläuser zu weihenden Kirche zu Athen betreffend

OTTO

VON GOTTES GNADEN

KÖNIG VON GRIECHENLAND.

Wir haben in Rücksicht auf die von der vierten National - Ver-
 sammlung der Hellenen in der Sitzung vom 31 Juli 1829 gefas-
 ten Beschlüsse (VIII Beschluss, Art 1, 5 und 6) beschlossen,
 und verordnen, was folgt:

Art. 1.

Es soll zu Athen eine Kirche erbaut, und dem Erläuser geweiht
 werden, zur steten Erinnerung an die wundervolle, von der gött-
 lichen Vorsehung dem hellenischen Volke gesendeten Rettung aus
 schweren Leiden und grosser Bedrängniss, und zur Befestigung
 der nachkommenden Geschlechter in dem Glauben, unter dessen
 Panier die Väter in den blutigen Kämpfen der Jahre 1821 his
 1830 ihre Freyheit und Unabhængigkeit wieder errungen haben.

Art. 2.

Wir wollen, dass die zu erbauende Kirche ein des griechischen
 Volkes würdiges und der Grösse der Veranlassung entsprechen-
 des Denkmal werde.

Es soll daher unverzüglich zu der Auswahl und Festsetzung der
 Baustelle, und zur Bearbeitung des Programmes geschritten, und
 sodann ein Concurs für Baukünstler des Inn- und Auslandes zur
 Einreichung von Bauplanen eröffnet werden.

Art 3.

Die Legung des Grundsteines wird am 25 Januar (6 Februar)
 vor 1835 sich geben.

Es sind daher die erforderlichen Vorarbeiten zu beschleunigen.

Der Concurs für die Einreichung von Bauplanen aber ist so
 zeitig auszuschreiben, und der Termin so zu bestimmen, dass die
 Festsetzung des Bauplanes bis zum Ende des laufenden Jahres

ἔτους, ἢ δὲ κατασκευὴ νὰ ἀρχίσῃ καὶ νὰ ἐξακολουθῇ ἀνεμπόδιστως, ἅμα τεθῆ ὁ πρῶτος λίθος.

Ἄρθρ. 4.

Τὰ ὀνόματα τῶν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης πεσόντων φιλελλήνων, καθὼς καὶ τῶν ὅσοι συνετέλεσαν καθ' ὅποιονδῆποτε τρόπον εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, θέλουν καταγραφῆ ἀκριβῶς καὶ καθυποβληθῆ εἰς ἡμᾶς εἰς δύο χωριστοὺς καταλόγους.

Θέλει ληφθῆ πρόνοια, ὥστε νὰ προμηθευθῶσιν ἀπὸ ἀξίους τεχνίτας σχέδια τοῦ μνημείου, τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ῥηθέντος ψηφίσματος εἰς τὸ βῆσωτερικὸν τοῦ Ναοῦ ἀνεγερθησομένου.

Νομίζομεν ὅτι, συμφώνως μὲ τὰ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς πᾶσαν περιστάσιν ἐκφρασθέντα, καὶ εἰς τὸ β' ἄρθρ. τοῦ Ἡ ψηφίσματος τῆς τετάρτης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διακηρυχθέντα ἀσθήματα, τὸ μνημεῖον τοῦτο χρεωστῆ νὰ παραδώσῃ κατὰ τὸν ἀνήκοντα τρόπον εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐπερχομένων γενεῶν τὴν τελεσιουργὸν ὑπὲρ Ἑλλήνων ἀνείληψεν τοῦ πρώτου καὶ μεγίστου τῶν φιλελλήνων, τοῦ Μ γαλειοτάτου Βασιλέως τῆς Βαυαρίας.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος ἀνατίθεται εἰς τὸ ἡμέτερον Ἰπουργικὸν Συμβούλιον.

Ἐν Ναυπλίᾳ, τὴν 25 Ἰανουαρίου 1834.

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Η ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑ

Ὁ Κόμης ΑΡΜΑΝΣΠΕΡΓ Πρόεδρος, ΜΑΟΥΡΕΡ, ΕΪΔΕΚ.

Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατ. Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Πρόεδρος,
Ν. Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Κ. Δ ΣΧΙΝΑΣ, Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ, ΣΜΑΛΤΣ.

erfolgen, und der Bau nach Legung des Grundsteines ohne Unterbrechung fortgesetzt werden könne

Art. 4.

Die Namen der Philhellenen, welche im Kampfe für die Unabhängigkeit Griechenlands gefallen sind, dann die Namen der Philhellenen, welche sonst noch zur Wiederaufrichtung Griechenlands besonders mitgewirkt haben, sollen mit Sorgfalt aufgezeichnet, und in zwei geordneten Verzeichnissen Uns vorgelegt werden.

Zugleich sind die geeigneten Einleitungen zu treffen, um von bewährten Künstlern Zeichnungen zu dem nach Art 5 des im Eingang erwähnten Beschlusses in der Kirche zu errichtenden Denkmale zu erhalten.

Wir glauben dabei annehmen zu dürfen, dass es den von dem helleischen Volke bei jedem Anlasse geäußerten, und in dem Art. 2 des achten Beschlusses der vierten Nationalversammlung feyerlich beurkundeten Gesinnungen entsprechen möchte, wenn jenes Denkmal die von dem ersten und græsten Philhellenen, des Königs von Bayern Majestät, der Sache Griechenlands gebrachte thatkräftige und wirksame Hülfe in angemessener Weise der dankbaren Erinnerung der Nachkommen überliefern würde.

Art 5.

Unser Ministerrath ist mit dem Vollzuge gegenwärtiger Entschliessung beauftragt.

Nauplia am 6 Februar (25 Januar) 1834

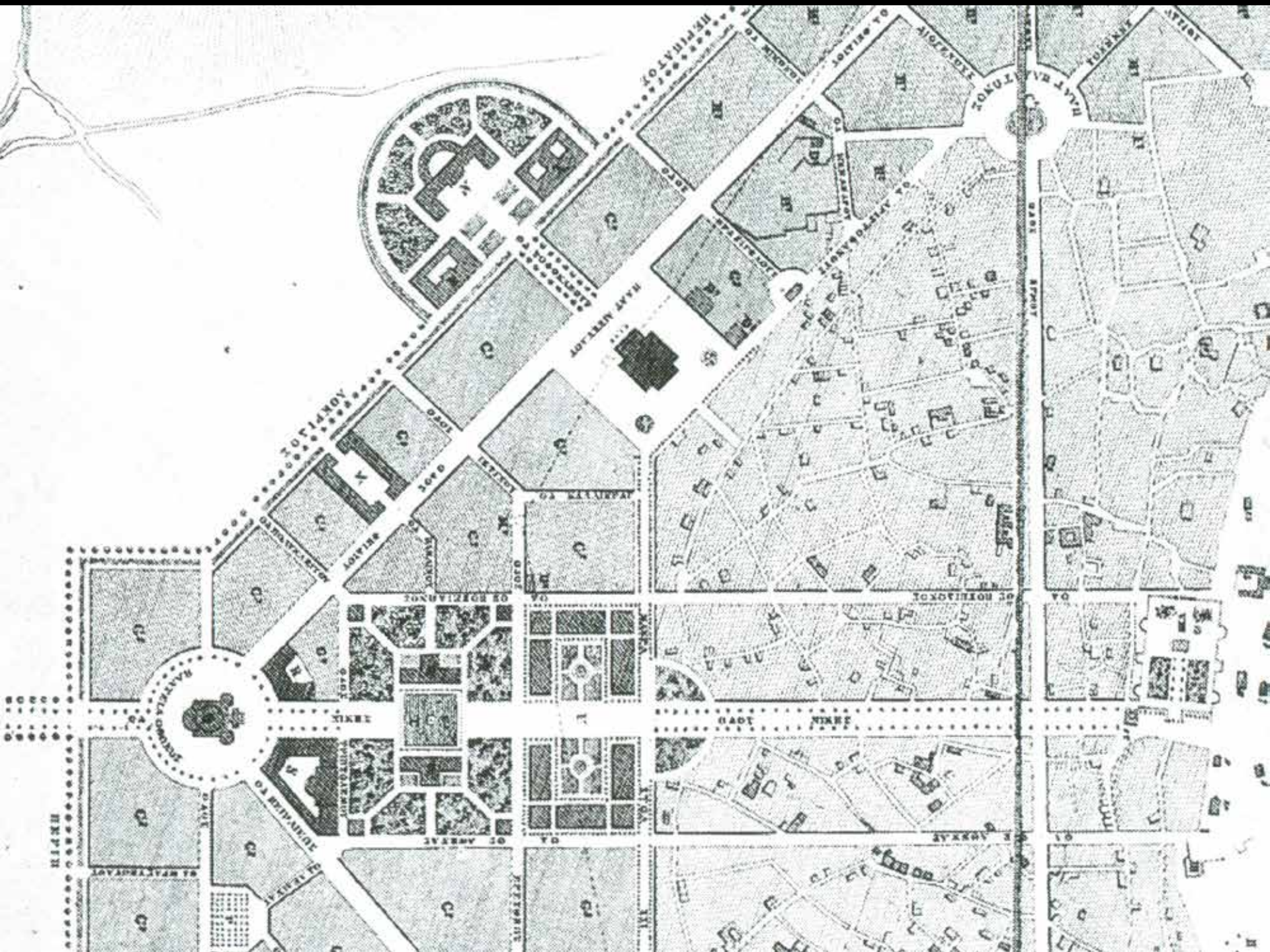
IM NAMEN DES KOENIGS

DIE REGENTSHAFT

GRAF V. ARMANSBERG PRDT. V. MAURER. V. HEIDECK.

Die Staats-Secretäre Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Prdt, Ν THEOCHARIS,
J. ΚΩΛΕΤΤΗΣ, C. D. ΣΧΙΝΑΣ, V. ΣΜΑΛΤΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀνεγέρσεως καὶ τοῦ Σωτῆρος εἰς Ἀθήνας.

Ο Θ Ω Ν

Ε Λ Ε Θ Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἄφου ἐξεργάσασθαι ἔδη δὲ τὸ ἀπὸ 25 Ἰανουαρίου 6 Φεβρουαρίου 1834 ἡμετέρου Διατάγματος τὴν θέλησιν Μας τοῦ ἄνευγείρωμεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν Μας τὰς Ἀθήνας Ναὸν τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ΣΩΤΗΡΟΣ, πρὸς αἰωνίαν μνήμην τῆς θαυματουργοῦ ἀντιλήψεως τῆς Θεῆς Προνοίας, τῆς βυσαμένως τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ ἐπειθῶν καὶ κινδύνων, καὶ πρὸς ἐπίσχυσιν τῶν μετὰ γενεαῶν εἰς τὴν Πίσιν, δι' ἧς οἱ προπάτορές των ἀνεκτίσαντο τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἀπορασιζόμεν.

Ἐγκριθέντων ἔδη παρ' ἡμῶν τῶν ὑποβληθέντων παρὰ τοῦ ἐπ' αὐτῷ τοῦτο διαρισμένου ἀρχιτέκτονος σχεδίων, ὡς ἄξιον κατὰ πάντα, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ συμβάντος, πρὸς μνήμην τοῦ ὁποίου ἀνεγίρεται, προδιορισθείσης δὲ καὶ τῆς θέσεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας μέλλει νὰ ἀνεγερθῇ ὁ ναὸς οὗτος, ἢ ἀρχίσαι ἔσον τέλει ἢ ἀνεγερθεὶς τοῦ μνημείου τοῦτου.

Ἀπορασιζόμεν ὅθεν νὰ γένῃ ἔδη τώρα ἐναρξίς τῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν, καὶ νὰ προχωρήσῃ ἡ οἰκοδομὴ ἀναλόγως τῶν ἐκαστοῦ ὑπαρχόντων μέσων.

Θεωροῦντες τὸν ἀνεγερθησόμενον τοῦτον Ναὸν ὡς ἔθνικὸν τῶντι μνημεῖον, ἐκφράζον τὴν πρὸς τὸν ὕψιστον εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, ἐλπίζομεν ὅτι ἕκαστος Ἕλλην θέλει φιλοτιμηθῆ, ἀπὸ ἀληθῆ πατριωτικῆς αἰσθημάτων κινούμενος νὰ συνεισφέρῃ εὐχαρίστως τὸ κατὰ δύναμιν βίλομεν προσδιορίσει καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ἡμῶν ταμείου ἀνάλογον τινὰ ποσότητα.

Διατάσσεται δὲ ἡ ἡμετέρα ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.τ.λ. Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαιὰς ὁδηγίας τόσον εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς τοῦ Κράτους, καὶ τὰς δημοτικὰς Ἀρχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους Πρέσβεις καὶ Προξένους διὰ νὰ συναρξώσι τὰς ἐκουσίους συνδρομὰς, τὰς διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον προσφερέσας.

Τὰ δὲ ὀνόματα τῶν συνεισφερόντων εἰς τὸν ἀγαθὸν καὶ ἔθνικόν τοῦτον σκοπὸν, θέλουσι καταγραφῆ εἰς ἰδιαι-

τερον βιβλίον, διὰ νὰ φυλάττωνται εἰς τὸν ναὸν τοῦτον εἰς αἰωνίαν αὐτῶν μνήμην.

Τὸ δὲ παρὸν Διατάγμα θέλει δημοσιεῖσθαι διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 3 (15) Ἀπριλίου 1838.

Ο Θ Ω Ν.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἑσπέριασιν καὶ τῆς Ἀρμενίας Ἐκπαιδ. Γραμματεὺς
Γ. ΓΑΡΡΑΚΗΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ συστάσεως ἐκτάκτου στρατιωτικοῦ διὰ τὴν νῆσον Ἰδρῶν.

Ο Θ Ω Ν

Ε Λ Ε Θ Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ κατὰ τὴν νῆσον Ἰδρῶν ἀναφανέντα στασιαστικὰ κινήματα, πρὸς καταπάσσειν τῶν ὁποίων καὶ ἀπομακρύνειν τῆς ἰσχυρίας καὶ εὐταξίας εἶναι ἀνάγκη νὰ ληρωθῶσιν ἐκτακτὰ μέτρα, λαβόντες ἐπ' ὄψιν τὰ ἀρθρὰ 511 καὶ ἐπόμενα τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἀκούσαντες καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἡμετέρου Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς:

Ἄρθρ. 1.

Συσταίνεται ἐκτακτὸν στρατιωτικὸν δικαστήριον διὰ τὴν νῆσον Ἰδρῶν, τὸ ὅπεσον θέλει διακηρυχθῆ ἀνοπερθεῖτος καὶ ἀρχίσει τὰς ἐργασίας του.

Ἄρθρ. 2.

Ἡ διακήρυξις θέλει γενῆ, κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἀρθροῖς 524, 525 καὶ 526 τῆς ποινικῆς δικονομίας ὁρισμένῃ, παρὰ τοῦ ἐκτάκτου ἡμῶν ἀπεσταλμένου Γραμματέως ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κυρίου Ἀντωνίου Κριεζῆ.

Ἄρθρ. 3.

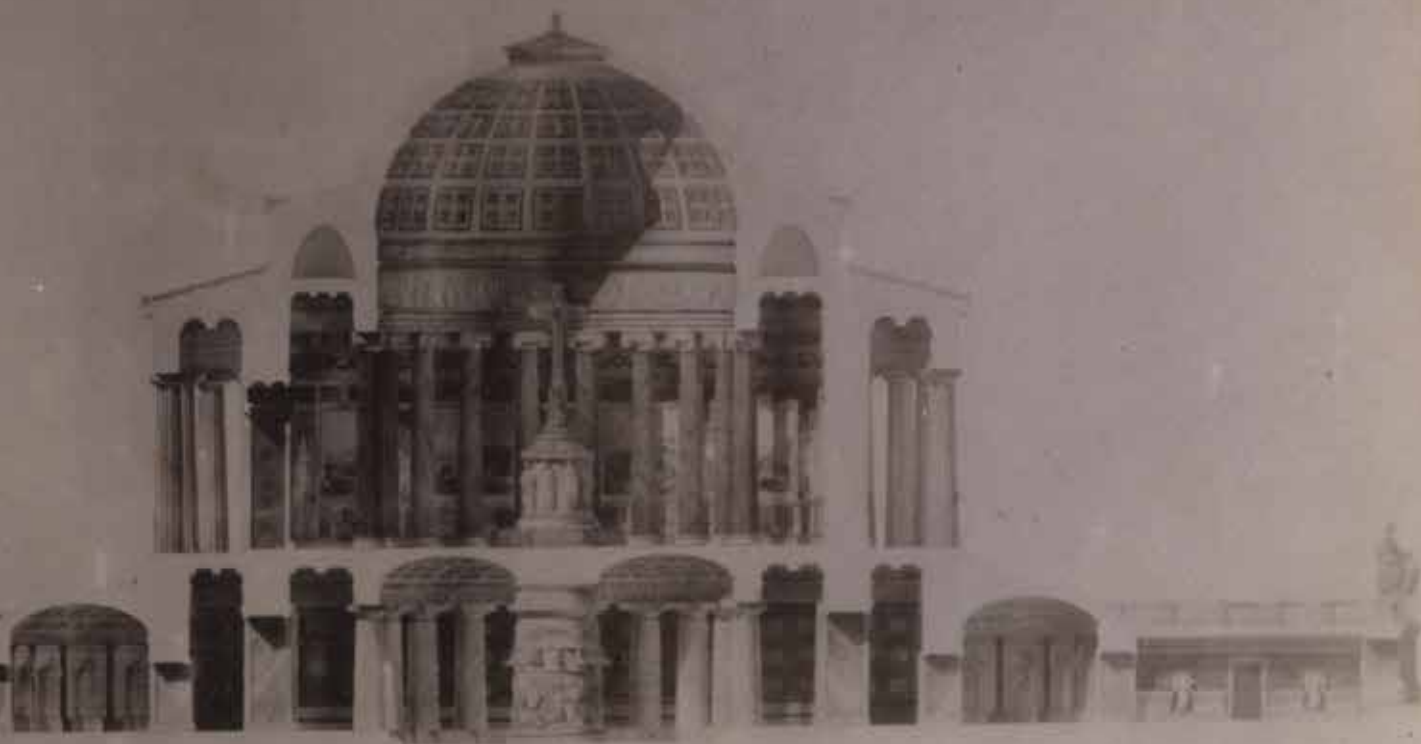
Τὸ στρατιωτικὸν τοῦτο δικαστήριον θέλει ἐδρεύει εἰς τὸ μέρος, ὅπου διορισθῆ ἢ ἔδρα αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου.

Λύσανδρος Καυταντζόγλου, 1838

Λύσανδρος Καυταντζόγλου, 1838

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀνεγέρσεως μνημείου ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὁμονοίας εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ,

Ὁφείλοντες νὰ διαιωνίσωμεν τὴν ἀνάμνησιν τῶν μεγάλων θυσιῶν, ἃς προσήνεγκον, καὶ τῆς καρτερίας, ἣν ἔδειξαν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας οἱ τοσοῦτον περιδόξως κατὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα τοῦ 1821 μοχθήσαντες Ἕλληνες καὶ φιλέλληνες, νὰ μαρτυρήσωμεν δὲ τὴν ἐπὶ τούτοις εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους πρὸς αὐτούς.

Ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν

Α) Ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὁμονοίας θέλει ἀνιδρυθῆ μνημεῖον κατὰ τὸ ὑπὸ σημερινῆν ἡμερομηνίαν καὶ φέρον τὴν Ἡμετέραν ὑπογραφὴν σχέδιον

Β) Πρὸς τοῦτο ἐπιτρέπεται νὰ συλλεχθῶσι συνεισφοραὶ ἐν τε ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τῶν πολιτῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ὁμογενῶν, αἵτινες θέλουσι κατατίθεσθαι ἐν τῇ ἐθνικῇ Τραπέζῃ.

Γ) Ὁ τρόπος, καθ' ὃν θέλουσι συλλεχθῆ αἱ συνεισφοραὶ καὶ καθ' ὃν τὰ συλλεχθησόμενα χρήματα θέλουσι διατεθῆ πρὸς κατασκευὴν καὶ ἀνίδρυσιν τοῦ μνημείου τούτου θέλει κανονισθῆ διὰ μεταγενεστέρων Διαταγμάτων.

Εἰς τὸ Ἡμέτερον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσίς καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25 Μαρτίου 1870.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

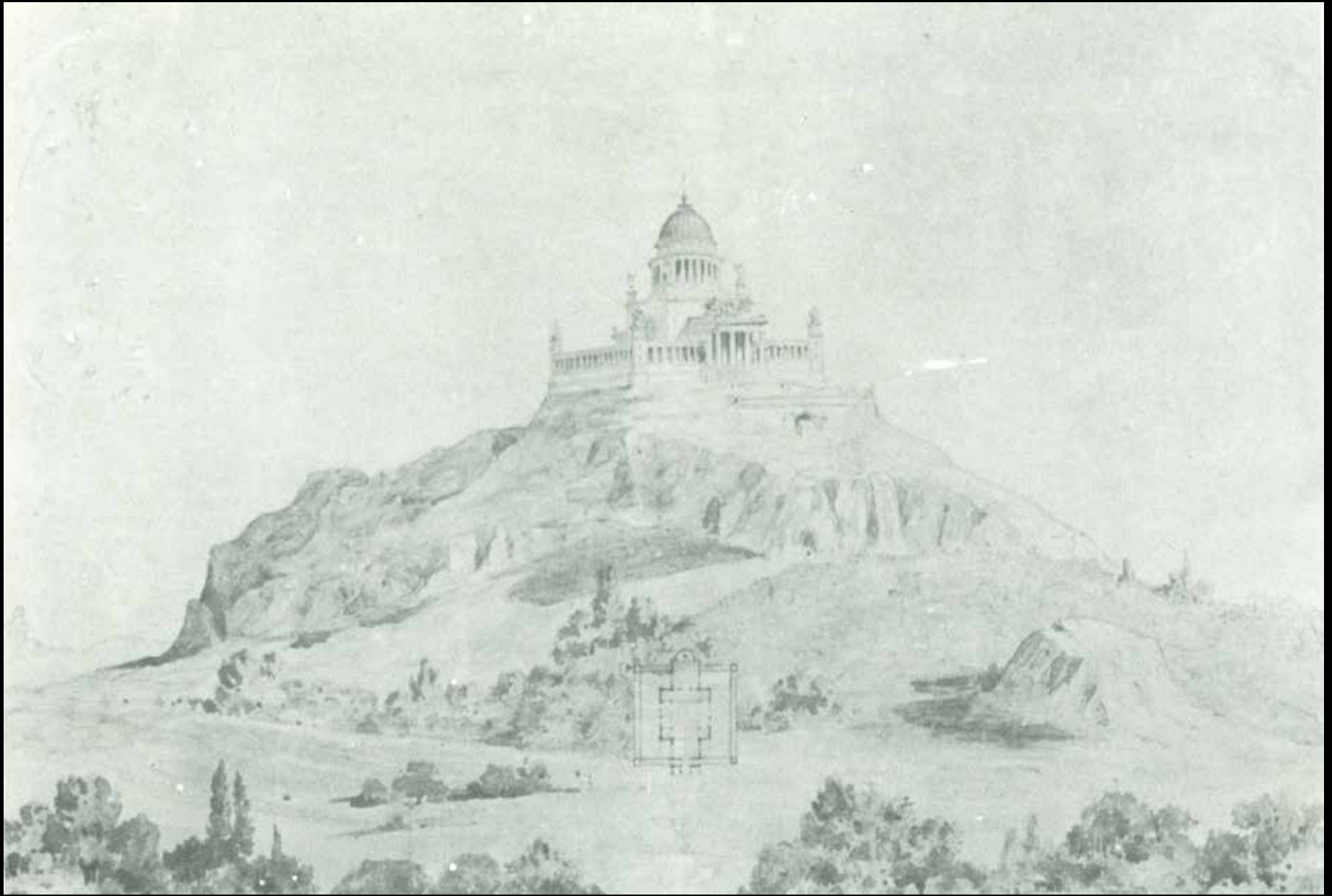
Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ πρόεδρος, Θ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Σ. ΒΑΛΑΩ-
ΡΙΤΗΣ, Δ. ΣΑΡΒΑΣ, Δ. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ, Σ. ΣΟΥΤΣΟΣ,

Γ. ΤΟΜΠΑΖΗΣ.

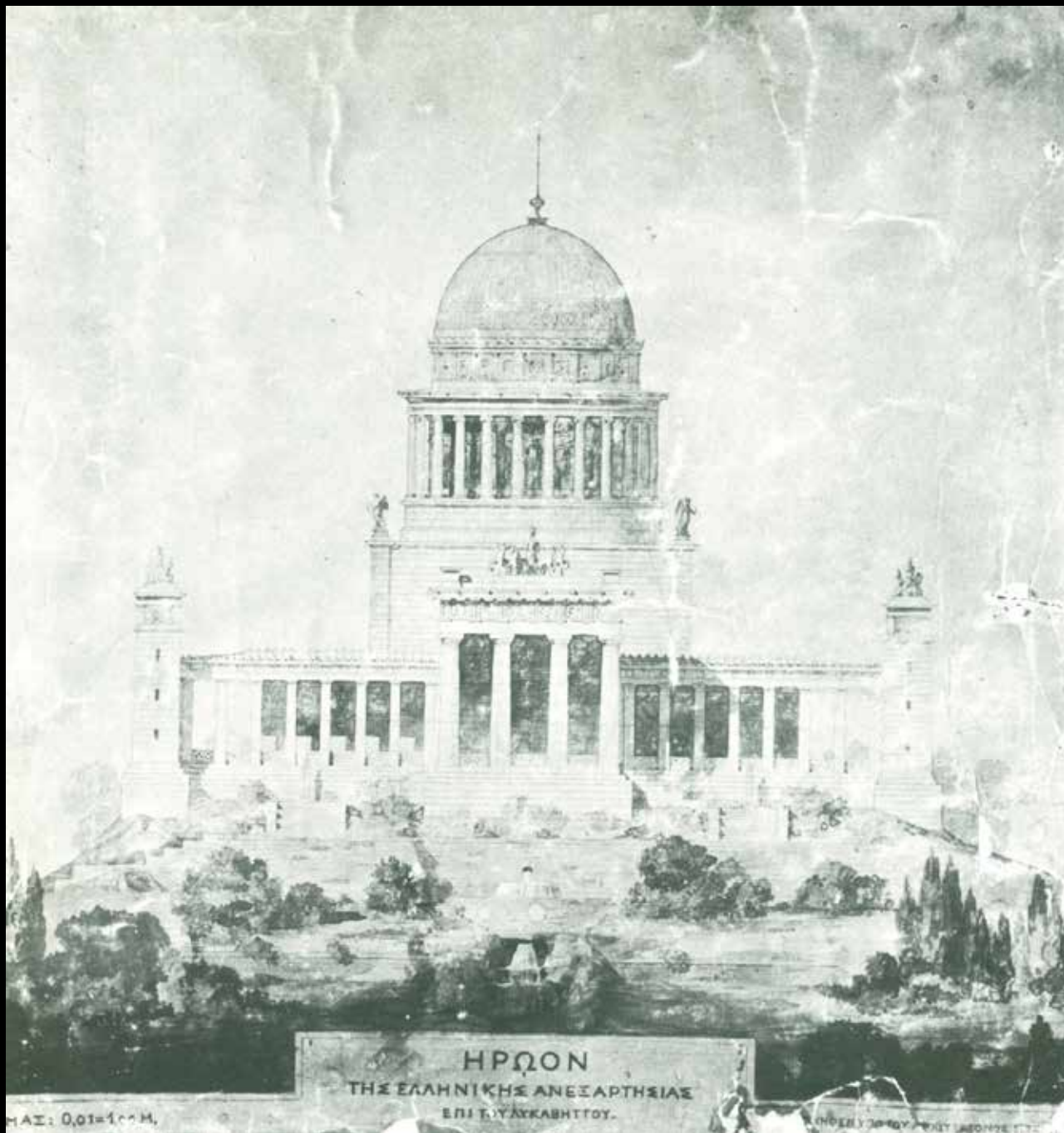

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ
τῆς 25ης Μαρτίου 1821.

4. Ernest Ziller, *Τὸ Μνημεῖον τῆς 25ης Μαρτίου 1821*, σχέδιο (αναδημοσίευση ἀπὸ Petros Dintsis, «Das Mnémeion von 1821», in *Österreichische Osthefte*, 31 (Wien 1989), σ. 145

Ernst Ziller,
Ηρώο Ελληνικής Ανεξαρτησίας στον Λυκαβηττό, 1901

ΗΡΩΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ
ΕΠΙ Τ. ΥΛΑΚΑΒΗΤΟΥ.

ΜΑΣ: 0,01=1cm.

ΚΑΘΕΣΤΩΣΟΥ ΜΟΥ ΜΟΝΗΣ

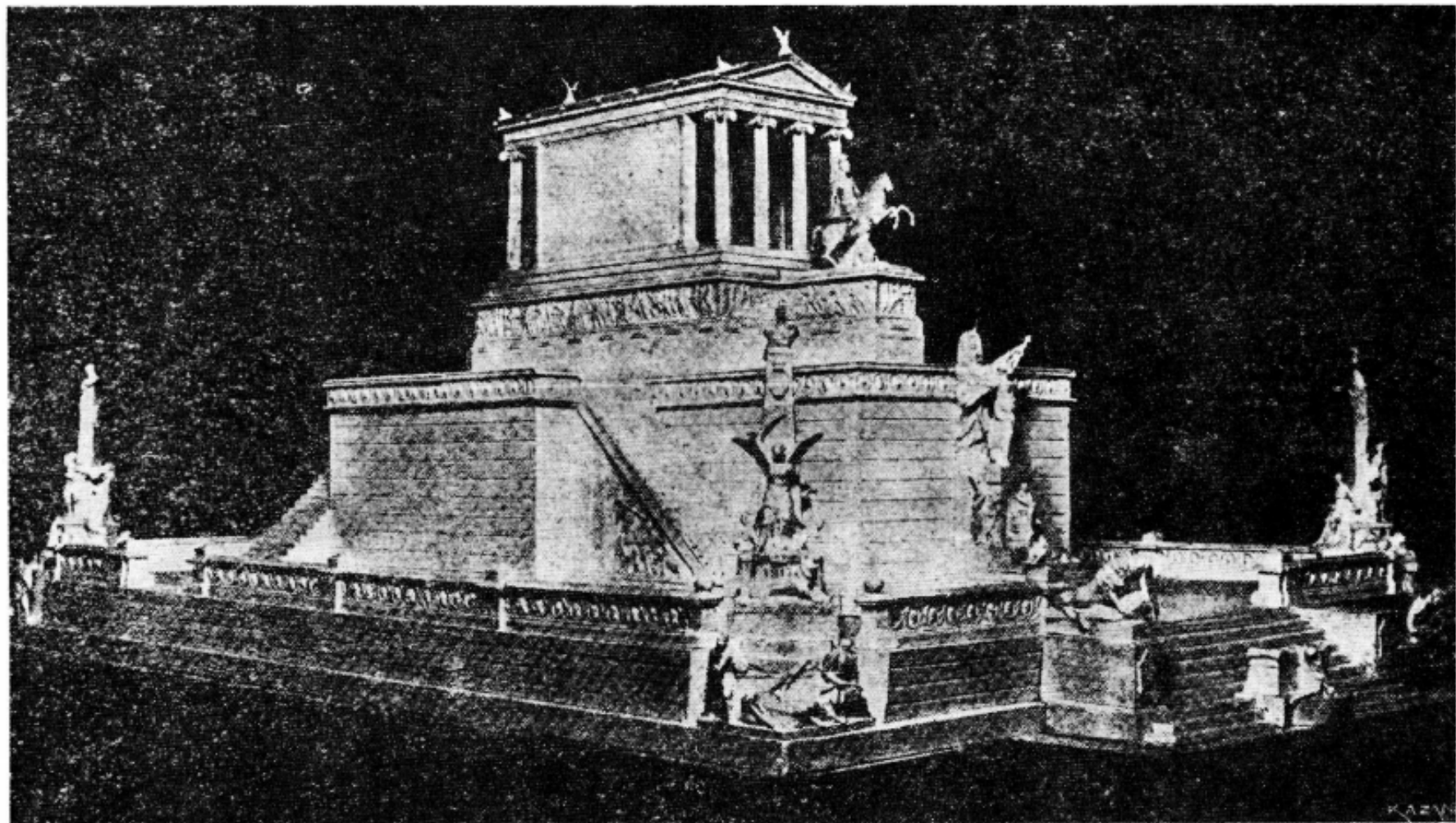

Νόμος 1275 / 1918

Επιτροπή Πανελληνίου Ηρώου με πρόεδρο τον
Ελευθέριο Βενιζέλο για την κατασκευή Μεγάλου
Μνημείου στον λόφο Αρδηττού στα 100 χρόνια του '21

Προεδρικό Διάταγμα 28-12-1928

Επανασύσταση επιτροπής με πρόεδρο τον Α. Ζαίμη
1929 Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός
Συμμετείχαν Π. Καραντινός, Ν. Μητσάκης, Π. Μιχελής,
Π. Μανουηλίδης, Γ. Μπονάνος

10. Γεώργιος Μπουνάνος, Πάνθεον 1821, άποψη γωνίας «Νίκης του Ξίφους» (NA), πρόπλασμα (αναδημοσίευση από: Γεώργιος Μπουνάνος, *Μνημείον έμφαίνον τόν θρίαμβον τής Έλλάδος*, Άθήναι 1927, σ. 7)

Το 1931 ο Λυσίμαχος Καυταντζόγλου, γιός του Λύσανδρου, όρισε στη διαθήκη του να διατεθεί η περιουσία του για να πραγματοποιηθεί το σχέδιο του πατέρα του με ένα Πανελλήνιο Ηρώο στην Αθήνα ή τη Θεσσαλονίκη.

Το 1937 συζητούνται ως τοποθεσία για να χτιστεί «ο Παρθενών της Βορείου Ελλάδος» οι υπώρειες του Σέιχ-Σου.

Στη θέση αυτή εγκαινιάστηκε στις 27-10-1960 το Καυταντζόγλειο Στάδιο συνδέοντας την Επανάσταση του 1821 με της 28^η Οκτωβρίου και τον Μακεδονικό Αγώνα.

Νέος μητροπολιτικός Ναός θα ανεγερθῆ εἰς Ἀθήνας

ΘΑ ΓΙΝΗ ΜΕ ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΤΗΝ ΑΓ. ΣΟΦΙΑΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

● Ἀνετέθη ἡ μελέτη εἰς τὸν κ. Δοξιάδη

ΕΝΑΣ νέος Μητροπολιτικός Ναός, μεγαλύτερος και μεγαλοπρεπέστερος από τον σημερινόν ιστορικόν «Ευαγγελισμό τῆς Θεοτόκου» θά κτισθῆ στο προσεχές μέλλον τὴν Ἀθήνα.

Ἡ πρωτοβουλία τοῦ Δημάρχου

Ἡ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ γιὰ τὴν ανέγερσι μίαις υπέρλαμπρης Μητροπόλεως τῆς Ὁρθοδοξίας στήν πρωτεύουσα ἀνήκει στὴν Δήμαρχο Ἀθηναίων κ. Γ. Πλύτα.

Σε πρόσφατη ἐπίσκεψιν τὸν στὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομο ὁ κ. Πλύτας συνείληθε τὸ θέμα μετὰ τὸν Προκαθημένον τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος καὶ συνέφανε, ὅτι ὁ σημερινὸς Καθεδρικός Ναός τῆς πλατείας Μητροπόλεως δὲν μπορεῖ νὰ καλύψῃ πλέον τίς ἀνάγκαις τῆς πρωτεύουσας ἰδίαιτερα κατὰ τὰ μεγάλαις γιορταῖς τῆς Ὁρθοδοξίας (Ἐορτίαι, τελεταί, βασιολογικαί κλπ.).

Καὶ προβάλλει ἀνάγκη ἑπιτακτικῆ νὰ ανεγερθῆ τὸ ταχύτερον μία νέα Μητρόπολις καὶ μάλιστα — σύμφωνα μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ Δημάρχου — στὰ πρότυπα τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Δήμαρχος ὄστερα ἀπὸ τὴν βασικὴν αὐτῆς διαπίστωσιν κατέληξαν στήν ἀπόφασιν νὰ προωθήσων — ὁ καθένας ἀπὸ τὸ ἐπίστατον του — τὸ παλαιὸν μεγαλεπήβολον σχέδιον τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ νέου Με-

τὰς ἐπειδὴ τὸ ἔργον μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν πρὶν ἀπὸ τρία περίπου χρόνια — αἰτίαις ὄστερα ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν του.

Ἐίχε μάλιστα συγκροτηθῆ τότε καὶ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν του εἰς τὴν ὁποίαν μετείχον τρεῖς ἀνωτάτοι Μетроπολίται, ὁ Πρω-

τεύχης τῶν Ἀνατολικῶν Ἀρχιεπισκόπων κ. Ἰερώνυμος Κατοπίης καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος κ. Δοξιάδης. Ἐπειδὴ ἡ ἀποφασισθεὶσα ἐπιτροπὴ δὲν καταβάσκει ἔκτοτε νὰ συνεβῆ οὔτε μίαις φορὰ!

Ἐστὶ τὸ σχέδιον (ἢ μᾶλλον τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου) δὲν ἔμεινε οὔτε καὶ **ΒΛΕΠΕ 7ῆ ΣΕΛΙΔΑ**

... τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν πρὶν ἀπὸ τρία περίπου χρόνια — αἰτίαις ὄστερα ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν του. Ἐίχε μάλιστα συγκροτηθῆ τότε καὶ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν του εἰς τὴν ὁποίαν μετείχον τρεῖς ἀνωτάτοι Μетроπολίται, ὁ Πρω-

... ἄλλοι οἱ ἀθηναῖοι Ἀθηναίων δὲν ἀπογοητεύονται. — Ἐλπίζουμε, ἔτιμος, ὅτι οἰκτορὰ θὰ βροῦμε τὴν κατάλληλον τοποθεσίαν. Ἐνταῦθα ἐπισημαίνον χωρὰκ στὸ κέντρον τῆς Ἀθήνας, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ δημιουργία πάρκου γύρω ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν. Ὡς πρὸς τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης πού θὰ ἀπαιτήσῃ τὸ κολοσσιαῖον ἔργον, ὁ κ. Πλύτας ἐξέφρασε τὴν αισιοδοξίαν του: — Μετὰ τίς εἰσφορὰς τῶν πιστῶν καὶ ἐνα πατριωτικῶν ἔσανον, εἶμαι βέβαιος, ὑπεγράμμισε, ὅτι ἡ νέα Μητρόπολις τῶν Ἀθηνῶν θὰ γίνη πολὺ γρήγορα πραγματικότης.

Δ. Ι. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ

ΟΤΑ/1

Κατηγορία
ΕΛΘΗΝΟΚΡΑΤΙΑ
Ημερομηνία
25/3/66
Φαν. Αρχείου

ΠΡΟΣ:

- ΑΤΟ
- Γεωτεχνική
- D. A.
- Δέλτα
- Ζέφυρο
- Ζυγό
- ΟΤΑ
-
-
-

file.

**ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΘΑ ΔΙΕΓΕΡΘΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΟΜΟΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΣΟΦΙΑΝ**

Ο δήμαρχος Αθηναίων κ. Γ. Πλυτάς ανακοίνωσε ότι μελετάται η ανέγερσις νέου μητροπολιτικού ναού εις την πρωτεύουσάν, ο οποίος θα είναι όμοιος με τον ναόν της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως.

Ειδικότερον ἐγνώσθη ότι ο κ. Πλυτάς ήλθεν εις επαφήν με τον Αρχιεπίσκοπον Αθηνών και τον αρχιμανδρίτην κ. Γερώνυμον Κοτσώνη, οι οποίοι μετείχον της από έτών υφισταμένης ειδικής επιτροπής και ανέκρινον το θέμα. Επρότεινε δε όπως η νέα μητρόπολις κατασκευασθῆ ἀκριβώς εις το σχέδιον και τον όγκον της Αγ. Σοφίας.

Επί του ανωτέρω θέματος ανακοινώθη εκ της Αρχιεπισκοπής Αθηνών ότι ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος είναι υπέρ της ιδέας της ανεγέρσεως νέας μητροπόλεως αφιερωμένης εις την του Θεού Σοφίαν.

Ανεκοινώθη επίσης ότι ο δήμαρχος Αθηναίων κ. Γ. Πλυτάς θα επισκεφθῆ αύριον τον Αρχιεπίσκοπον μετά του οποίου θα συζητηθῆ το ως άνω θέμα.

κ. Τομπούλιου

για' ex aequo
Θάνης

25/3/1965

F.F.A.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

To : D-INT-A2, D-INT-A3, κ. Τσαλιόου No : B-0 9385

By : _____

For : _____ Date : 6 Μαρτ. 1965

Copy to : _____ File No : _____

Atts. : _____

Subject : Καθεδρικός Ναός 'Αθηνών

1. Πρίν από λίγο καιρό ήθελε και με είδα ο 'Αρχιμανδριτής 'Ιεράριος Κοτσώνης, τα καθήκοντά της Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 'Αρχιερέας τῶν 'Ανωτάτων. Ήταν καλῶς μου γνωστός ἀπὸ τὸ Βερολίνο, σκοπούσε Θεολογία ἕως σκοπούσε ἐγὼ 'Αρχιτεκτονική πρὶν νὰ γίνῃ ἱεραμένος. Ήναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κινεῖται γιὰ τὴν ἀναμόρφωση τῆς 'Εκκλησίας, τῆς πνευματικῆς, καὶ ἡγεῖται τῆς ἄραδας τῶν μπουρζουζώνων ἱεραμένων. Ποῦ εἶπε ὅτι ἀπὸ χρόνια τὸν ἐκασχολεῖ ἡ ἰδέα τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ 'Αθηνῶν ποὺ ἔδεν ἔχομε καὶ ποὺ ἡ ἰδέα τῆς 'Ανοσοκάλυψη τῶν 'Ελλήνων, κίποτε τὸ 1830 τόσο ἡ ΙΕΘΟ ἔκανε τῆρα ἐπίσημο ὅτι θὰ στήσῃ στὴν 'Αθήνα ὡς Ναὸς τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐλευθέρωσι τὴν 'Ελλάδα. Τώρα τελευταῖα ὁ 'Αρχιεπίσκοπος τοῦ μήνους ὅτι θὰ γίνῃ πρόεδρος μιᾶς ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ κρίσῃ αὐτὸν τὸν ναὸ. Ἐῖ τὴν ἰδιότητά του αὐτῆ τὴν ἀνεπίσημη ἰδέρα, ποὺ ἀπορεῖ ὅπως νὰ ἐκσυμμετοχῆ, ποῦ καὶ με βοήθη καὶ μὲ εἶπε ὅτι ἀετίστιαν ὅτι ἔνας τέτοιος Καθεδρικός Ναὸς κόνει νὰ στήσῃ μετ' ἀποψη τοῦ Ἀνακθητικοῦ ἐκεί ποὺ εἶναι ὁ 'Άγιος Γεώργιος. 'Ήθελε τὴ γνώμη μου, τὸν ἔβρισκε καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ βουνοῦ καὶ τὸν ἔπεισε ὅτι αὐτὸ θὰ ἦν καὶ τὸ πολὺ λανθασμένο γιατί θὰ ἀπεξορῆται τὴν ἱστορία καὶ τὸ τοκοῦ, ἀντίθετα τοῦ εἶπα, θὰ μπορούσα νὰ εἶτε ἴσως σοβαρὰ μῆκος μπορούσε νὰ μετ' σιὰ νταμάριε τοῦ Ἀνακθητικοῦ, αὐτὸ κίτω μίτος, ἔτσι ὡστε νὰ ἐκτενεχθῶν τὰ εἶπες:

- α. Τὸ σκαρίνο βουνοῦ νὰ ἀναμορφοῦ καὶ σκοπεύουσα ἕναν Καθεδρικό Ναὸ ποὺ θὰ κτιζότανε ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς πύρας τοῦ βουνοῦ καὶ θὰ ἦταν ἔξωτεροκὰ σὲν συνίταια τοῦ βουνοῦ, θὰ ἦταν μιὰ φυσική ἀναμόρφωση τοῦ τοκοῦ.
- β. Οἱ κλασσικὲς μορφὲς σιὰ νταμάριε θὰ χρησιμοποιεῖνται γιὰ μιὰ ὑπερθερία ἐροστλεσσία, γιὰ ἕναν 'Οικτιόριο ἢ γιὰ μιὰ 'Ανάσταση γιατί μπορούν νὰ χερύουσι χιλιάδες ἄνθρωποι.
- γ. Θὰ ἐντινεχόνταν ἡ καλὴ πρόθεση ὅτι ὁ κόσμος ἀνέβαινε σιτὴ 'Αθήνα γιὰ νὰ γιορτάσῃ μεγάλους ἐροστλεσοῦς, ἀνέβαινε σιὰ καλὴν σιτὸν 'Αι Γεώργη τῶσα μπορούν ν'ἀνέβουσι λίγες ἐκατοντίδες ἀπὸ τῆς ἐκατοντίδες χιλιάδες κατοίκων, ἔδεν κάναμε ἐκτὸν Καθεδρικό Ναὸ θὰ μπορούσαμε νὰ ἀνεβρῶμε χιλιάδες ἀνθρώπων καὶ νὰ γίνετα λαϊκὸ πανηγύρι ὅπως γίνετα σ' ὅλα τὰ χωριά ἔτω ἀπὸ τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ σ' ὅλας τῆς πόλεις ἔτω ἀπὸ τῆς Καθεδρικοῦς Ναοῦς, χωρὶς ἐμπόδιο ἀδοκινῆτου ἢ τῆσθε ἕλλο.

Subject: Καθεδρικός Ναός 'Αθηνῶν

1. Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἤρθε καὶ μὲ εἶδες ὁ Ἀρχιερατοῦχος Ἱερώνυμος Κοτσώνης, καθεγηγηθῆς θεολογίας ἐπὶ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, Ἀρχιερεὺς τῶν Ἀνακτόρων. Ἦταν καλῆς μου συμμαθητῆς ἀπὸ τὸ Βερολίνο, σκουδάζε θεολογία ὡς σκουδάζε ἐγὼ Ἀρχιεπισκοπικῆ πρὶν νὰ γίνῃ ἱερωμένος. Εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κινεῖται γιὰ τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς Ἐκκλησίας, τῆ πνευματικῆς, καὶ ἡγεῖται τῆς ὁμάδας τῶν μορφωμένων ἱερωμένων. Μοῦ εἶπε ὅτι ἀπὸ χρόνια τὸν ἀπασχολεῖ ἡ ἰδέα τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν καὶ ἔν ἐχομε καὶ τοῦ ἡ ἰδίτη Ἐθνοσυνέλευση τῶν Ἑλλήνων, κάποτε τὸ 1830 τόσο ἢ 1840 ἔκανε τὰμα ἐπίσημο ὅτι θὰ στήσῃ στήν Ἀθήνα ὡς Ναὸς τοῦ Ἰωηῆρος καὶ ἐλευθέρωσῃ τὴν Ἑλλάδα. Τώρα τελευταῖα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ μήνυσε ὅτι θὰ γίνῃ πρόεδρος μιᾶς ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ κτίσῃ αὐτὸν τὸν ναὸ. Μὲ τὴν ἰδιότητά του αὐτῆ τὴν ἀνεκίσημη ἀκόμα, ποὺ μπορεῖ ὅμως νὰ ἐκμεταλλωθῆ, ἤρθε καὶ μὲ βρῆκε καὶ μοῦ εἶπε ὅτι σκέπτονταν ὅτι ἓνας τέτοιος Καθεδρικός Ναός πρέπει νὰ στηθῆ στὴ κορυφῇ τοῦ Λυκαβηττοῦ ἐκεῖ ποὺ εἶναι ὁ Ἅγιος Γεώργιος. Ἦθελε τῆ γνώμη μου, τὸν ἔβγαλε καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ βουνὸ καὶ τὸν ἔπεισε ὅτι αὐτὸ θὰ ἦταν κατὰ τὸ πολὺ λανθασμένο γιατί θὰ κατέστρεφε τὴν ἱστορίαν καὶ τὸ τοκίον, ἀντίθετα τοῦ εἶπα, θὰ μπορούσα νὰ ἐξετάσω σοβαρὰ μήπως μπορούσε νὰ μῆ σιὰ νταμάρια τοῦ Λυκαβηττοῦ, ἐπὶ πῶς μέρος, εἶσι ὡστε νὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ ἑξῆς:

- α. Τὸ σπασμένο βουνὸ νὰ ἀναμορφοθῆ καὶ σκεπτόμουνα ἓναν Καθεδρικό Ναὸ καὶ θὰ κτιζότανε ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆ πέτρα τοῦ βουνοῦ καὶ θὰ ἦταν ἐξωτερικὸν ὡς συνέχεια τοῦ βουνοῦ, θὰ ἦταν μιὰ φυσικὴ ἀναμόρφωσις τοῦ τοκίου.
- β. Οἱ πλατεῖες μπρὶς στὰ νταμάρια θὰ χρησιμοποιουῦνταν γιὰ μιὰ ὑπαίθρια ἱεροτελεστία, γιὰ ἓναν Ἐπιτάφιο ἢ γιὰ μιὰ Ἀνάστασις γιατί μπορούν νὰ χωρέσουν χιλιάδες ἄνθρωποι.

θὰ ἐπιτεύχονταν ἡ παλαιὰ παράδοσις ὅτι ὁ κόσμος ἀνίσταται στὴ Ἀθήνα

ΑΡΧΙΜ. ΙΕ. ΣΤΥΜΟΣ Ι. ΚΟΤΣΩΝΗΣ
ΚΟΙΜΗΤΗΡ ΤΗΣ ΘΕΟΛ. ΣΧΟΛΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΠΡΟΪΚΡΕΤΕ ΤΩΝ ΒΑΤΙΚΩΝ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΟΣΙΑΔΩΝ

003

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 14. VI. 1965
ΣΟΥΡΜΕΝΟΝ 5, ΧΟΡΤΑΤΖΗΔΕΣ
ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦ. 20.628

1354 17 ΙΩΝ 65

Αγαπῶνι κ. Τομωάση,
Διεφίλτα τό κειμε-
νὸ σα, Dox gre-A 146, τὸ ὁποῖον εἶχα-
λε τῆς παλαιᾶς τῆς μετ' ἀποστολῆς
ἐπὶ ἀποστολῆς καὶ ἐσοδοῦ τῆς
ἐκφράσεως τοῦ ἐνδοξαίου μου. Φίρε
τῆς σφραγίδος τῆς ἀριστερῆς καὶ τῆς

οὐκ ἀπολύει, ἀλλὰ ἐνὸς διαμνησίου,
ὅτι ἑαυτὸν οὐκ. Ταῖς δὲ πρῶταις οὐκ-
χαρῆς ἐξῆλθε ἀνδρόπυλοι

δὲ πρῶταις ἐνχαρῆς

Παύλος

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. Ἀντικείμενο τῆς Μελέτης

1. Ἡ μελέτη αὐτή ἔγινε ἀπό τό Γραφεῖο Δοξιάδη γιά λογαριασμό τοῦ Πανοσιολογιώτατου Ἀρχιμανδρίτη κ. Ἱερώνυμου Κοτσώνη, καθηγητοῦ Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καί Ἀρχιερέως τῶν Ἀνακτόρων. Δέν πρόκειται γιά ἐπίσημη καί ὀριστική ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος τοῦ νέου ἑκτροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Ἀθήνας, ἀλλά ἀπλῶς γιά μιὰ πρώτη ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος σάν συνέχεια προφορικῆς συζήτησης μέ τόν Ἀρχιμανδρίτη κ. Κοτσώνη.
2. Εἰδικώτερα, τά σημεῖα πού ἐξετάζει ἡ μελέτη αὐτή εἶναι τά ἑξῆς:
- α. Ὁ σημερινός ἑκτροπολιτικός Ναός, ἡ θέση του καί ἡ σημασία του στήν Ἀθήνα.
  - β. Ἡ ἀνάγκη νέου ἑκτροπολιτικοῦ Ναοῦ καί ἡ θεώρηση τῆς ἀνάγκης αὐτῆς σέ γενικώτερα πλαίσια.
  - γ. Ἡ κριτική ἀξιολόγηση μερικῶν δυνατῶν λύσεων γιά τό νέο ἑκτροπολιτικό Ναό.
3. Ἡ μελέτη βασίστηκε σέ στοιχεῖα πού συγκέντρωσε τό Γραφεῖο Δοξιάδη οἱ δέ τιμές προϋπολογισμῶν καί γῆς βασίζονται στίς τρέχουσες ἀναλόγων ἐργασιῶν καί χώρων.
4. Ἡ μελέτη ἔγινε ὑπό τήν κατεύθυνση τοῦ κ. Κ.Α. Δοξιάδη, τήν ἐπίβλεψη τῶν κ.κ. Α. Τσίτση καί Α. Συμεῶν. Ὑπεύθυνος γιά τό ἔργο ἦταν ὁ κ. Α. Τομπάζης. Ἐργάστηκαν ἐπίσης οἱ κ.κ. Α. Στυλιανόπουλος καί Ἀστ. Σαμαρᾶς.

Τό λατομείο Λυκαθητιού

Αλεξάνδρας

6

5

3

4

1

2

Πανεπιστημίου
Ακαδημίας
Σταδίου

Βαθ. Σοφίας

α. Κοινοταγίου

ΝΕΔΙΩΜΑΤ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ ΜΑΡ. ΚΑΛΑΟΥ

ΠΑΡΑΠΗΓΜΑΤΑ

ΠΡΟΒΛΕΤΟΜΕΝΟ ΠΑΡΚΟ

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΜΕΡΙΚ ΣΧΟΛΗ

ΜΟΝΗ ΠΕΤΡΑΚΙ

N.I.M.T.S

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΙΛΙΣΣΙΑ

Κυβερνήσιον
Πλατεία υδροδεχτή

ΥΚΑΚΙΑ

ΤΕΡΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΝΟΤΟΚΟΜΕΙΑ

ΤΕΝΝΑΔΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΔΕ ΑΜΕΝΗ

ΑΜΕΡΙΚ

ΝΟΤΟΚΟΜΕΙΑ

ΛΥΚΑΤΟΚΕΙΑ

ΝΟΤΟΚΟΜΕΙΑ

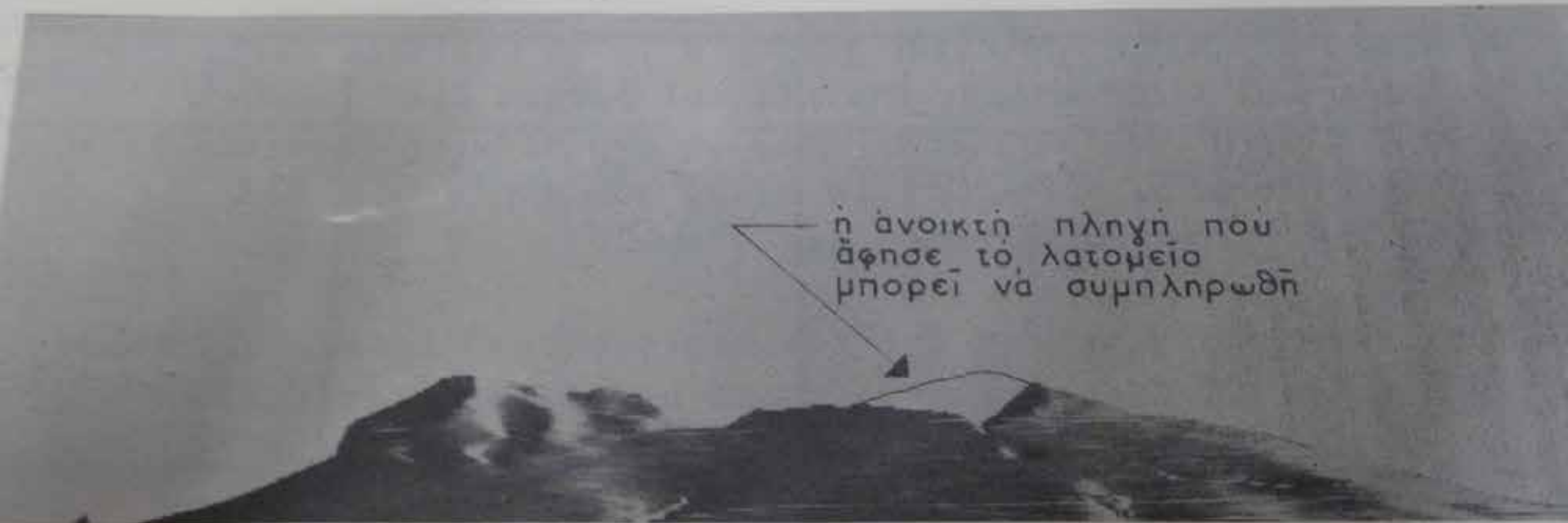

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος

ἡ περιοχή τοῦ λατομείου

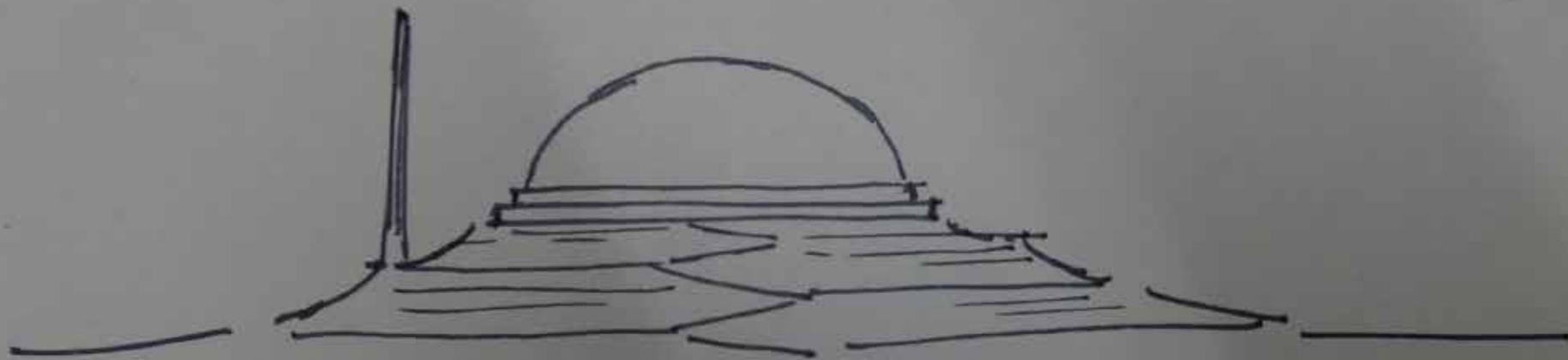
Φωτογραφίες προπλάσματος Λυκαθητιού

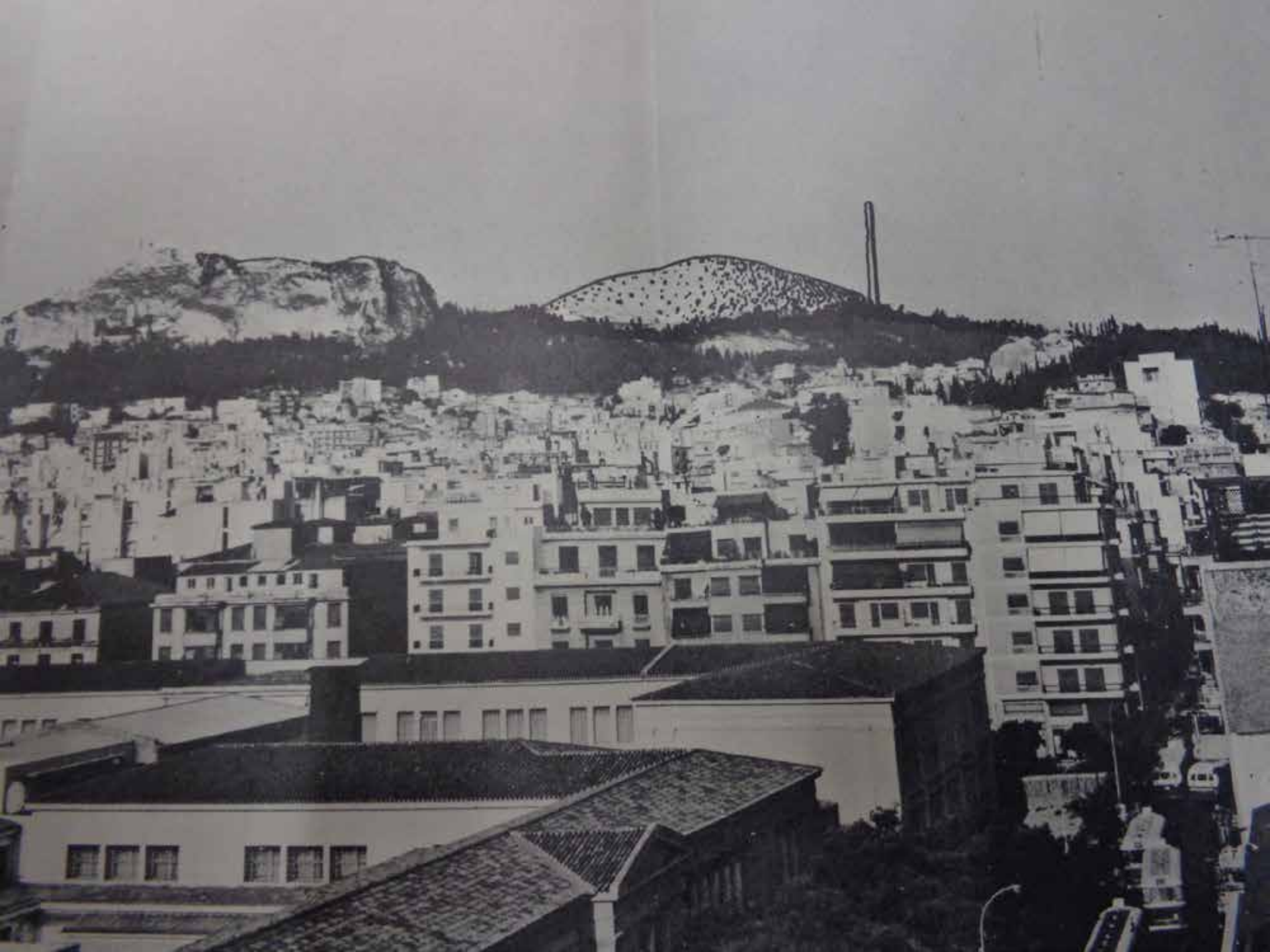

η ανοικτή πληγή που
άφησε το λατομείο
μπορεί να συμπληρωθῆ

ο Άγιος Γεώργιος

η περιοχή του λατομείου

ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

DA

DOX-GRE-A 220
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1968
ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ
ΘΕΣΕΩΣ ΝΑΟΥ ΤΟΥ
ΣΩΤΗΡΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

1. Τί πρέπει νά εἶναι τό Τάμα

24. Ἡ ὑπόσχεσις, ἡ ὁποία διετυπώθη διά τοῦ ψηφίσματος τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τό 1829 καί τοῦ βασιλικοῦ Διατάγματος τοῦ 1834, δέν εἶναι μόνον ἡ ἀνέγερσις Ναοῦ τοῦ Σωτήρος, ἀλλά καί ἡ δημιουργία Ἐθνικοῦ Συμβόλου τῆς Ἑλλάδος, δεδομένου ὅτι ἀνεγείρεται εἰς μνήμην τοῦ Ἀπελευθερωτικοῦ Ἀγῶνος καί τῶν ἀποτελεσμάτων του.

25. Διά νά ἐπιτύχη ἡ ὑπόσχεσις τοῦ "Ἐθνους καί νά γίνη ὁ Ναός τοῦ Σωτήρος Ἐθνικόν Σύμβολον καί ἀληθές Τάμα τοῦ "Ἐθνους, πρέπει νά εἶναι σεβαστός ὑφ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι θά ἐπισκέπτονται τόν χώρον ὄχι μόνον κατά τὰς μεγάλας ἐορτάς καί τελετάς, ἀλλά καί καθημερινῶς. Ὅχι μόνον τὰς ὥρας τῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας, ἀλλά ἀνά πᾶσαν στιγμῆν. Ὅχι μόνον ὅταν τοῦτο ἐπιβάλλεται ὑπό τῶν κανονισμῶν, ἀλλά οἵανδήποτε στιγμῆν αἰσθανθοῦν τήν ψυχικήν ἀνάγκην νά ἐπικοινωνήσουν μέ τόν Θεόν ἢ τήν ἔννοιαν τοῦ "Ἐθνους καί νά ἀνέλθουν ὑψηλότερον ἀπό τά καθημερινά.

26. Διά νά ἐπιτευχθῇ ὁ στόχος αὐτός, δέν εἶναι δυνατόν τό Τάμα νά ἀποτελεῖται μόνον ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος, ὁ ὁποῖος μοιραίως θά παραμένῃ κλειστός τουλάχιστον τήν νύκτα. Πρέπει νά εἶναι ἔν συνολόν, τό ὅποῖον θά ἐλκύη ὅλους τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι σέβονται τήν Πατρίδα καί ὅλους τοὺς ξένους, οἱ ὅποιοι σέβονται ἢ ἔστω ἐνδιαφέρονται διά τήν Ἑλλάδα.

Περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως κτημάτων πρὸς ἀνέ-
γερσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ἔχοντες ὑπ' ὄψιν: 1) Τὰς διατάξεις τῶν παρ. 1 καὶ 2 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ κώδικος «περὶ ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων» Α.Ν. 1731)1939 (Β.Δ. ἀπὸ 29)30.4.1953), ὡς αὐ-
ται ἀντικατεστάθησαν διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν.Δ. 3979) 1959 καὶ 2) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 35 τοῦ ἀπὸ 18.10. 1969 ὑπ' ἀριθ. 320 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ ἰδρύσεως Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνεγέρσεως Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος», ἀποφασίζομεν:

Κηρύσσομεν ἀναγκαστικῶς ἀπαλλοτριωτέαν, λόγῳ δημο-
σίας ὠφελείας, ἥτοι πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σω-
τῆρος καὶ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ περιβάλλοντος τοῦτον χώρου, ἔκτασιν συνολικοῦ ἐμβαδοῦ 594.504 μ², ὡς αὕτη εἰκονίζεται δι' ἐρυθρᾶς γραμμῆς, εἰς τὰ δεόντως τεθεωρημένον ἀπο ἱ. 2.1970 τρία φύλλα κτηματολογικοῦ διαγράμματος τῆς Ὑπηρεσίας Τοπογραφῆσεων καὶ Κτηματολογίου τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίως Ἔργων καὶ εἰς τὸν ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν σχετικὸν κτηματολογικὸν πίνακα τῆς ἰδίας Ὑπηρεσίας.

Ἡ ἀπαλλοτριουμένη ἔκτασις ἀνήκει εἰς τὸ Δημόσιον, διεκ-
δικοῦν ὁμῶς δικαιώματα κυριότητος ἐπ' αὐτῆς οἱ: Κορινᾶ Φαῖδρα συζ. Κων)νου, Χειλάκος Παναγιώτης τοῦ Ἀθανασίου κλπ.

Ἡ ἀπαλλοτριώσις κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Ἀνεγέρσεως Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος καὶ δαπάναις τούτου.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυ-
βερνήσεως.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 4 Μαΐου 1970

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΑΔΑΜ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥΡΚΟΒΟΥΝΙΩΝ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 1971

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἡ Πολεοδομική Μελέτη Διαμορφώσεως τῆς Περιοχῆς Τουρνοβουνίων ἐξεπονήθη ὑπὸ τοῦ Σπουδαστηρίου Πολεοδομικῶν Ἐρευνῶν (Σ.Π.Ε.) τοῦ Ε.Μ. Πολυτεχνείου ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀθαν. Ἀραβαντινοῦ κατ'ὄψιν:

1. Τοῦ ὑπ'ἀριθ. πρωτ. 7625 ἀπὸ 21.12.1970 σχετικοῦ ἐγγράφου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Δημ. ἔργων πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ε.Μ. Πολυτεχνείου, αἰτοῦντος τὴν ἔγκρισιν συνάψεως τῆς μελέτης ὑπὸ τοῦ Σπουδαστηρίου Πολεοδομικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ε.Μ.Π. ὑπὸ τὰς κατευθύνσεις τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀθαν. Ἀραβαντινοῦ.
2. Τῆς ἀπὸ 15.1.1971 ἀποφάσεως τῆς Συγκλήτου τοῦ Ε.Μ.Π. καὶ σχετικῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἀρχιτεκτόνων.

Ἀντικείμενον τῆς μελέτης ὑπῆρξεν ἡ πολεοδομικὴ διαμόρφωσις καὶ ἀξιοποίησις τῆς περιοχῆς τῶν Τουρνοβουνίων, εἰς τὴν ὅποιαν ἔχει ἀποφασισθῆ ἡ ἀνέγερσις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ μελέτη ἐπραγματοποιήθη εἰς δύο διαδοχικὰς φάσεις ἐκάστη τῶν ὁποίων εἶχεν τὰ κάτωθι ἀντικείμενα:

- γ. Διατύπωση μελέτης προτάσεων και εκπομπών δια την αξιοποίησιν τῆς περιοχῆς μελέτης.
- δ. Διατύπωση καὶ ἀξιολόγησιν τῶν προτεινομένων ἐναλλακτικῶν λύσεων.
- ε. Ἀπόψεις, ὡς πρὸς τὰ ληπτέα μέτρα, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προτεινομένων ἐναλλακτικῶν λύσεων.

Διὰ τὴν ἐκπόνησιν τῆς ὡς ἄνω μελέτης ἠργάσθη, ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἄθαν. Ἀραβαντινοῦ, ὁμάς μελέτης τοῦ Σπουδαστηρίου Πολεοδομικῶν Ἐρευνῶν ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν: Θεοδώρου Πάνζαρη, Ἀρχιτέκτονος - Πολεοδόμου, Πέτρου Κασσάπη, Τοπογράφου-Μηχανικοῦ καὶ Πολιτικοῦ Μηχανικοῦ ὡς καὶ Ἀ. Μαριοπούλου Ἀρχιτέκτονος-Μηχανικοῦ. Μετὰ τῆς ὁμάδος ταύτης συνηργάσθη ὡς ὑπεύθυνος διὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ πρασίμου ἢ Μ. Χαΐδοπούλου - ADAMS Ἀρχιτέκτων Τοπίου.

Περατωθείσης τῆς μελέτης ἐκφράζονται πρὸς τὸν Ὑπουργόν Δημ. ἔργων κ. Κ. Παπαδημητρίου θερμόταται εὐχαρισταὶ τοῦ Σ. Π. Ε. διὰ τὴν συνδρομὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπέδειξεν διὰ τὴν εὐδωσιν τῆς ὅλης προσπάθειας.

Ὁσαύτως ἐκφράζονται θερμαὶ εὐχαρισταὶ πρὸς τὸν Πρύτανιν τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου κ. Α. Λοῖζον, τὴν Σύγκλητον τοῦ Ἰδρυμάτος καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Κοσμητορὰ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἀρχιτεκτόνων κ. Δ. Κωνσταντινίδην διὰ τὴν πολύτιμον συμβολὴν των εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου.

δσον καὶ εἰς τὸ Λεκανοπέδιον Ἀθηνῶν εἶναι ἀπαραδέιτως χαμηλόν, κυ-
μαινόμενον ἀπὸ 1,8 ἕως 2 τ. μ./κατ.

Διὰ τῆς παροῦσης μελέτης διαμορφώσεως τῆς ἐλευθέρως ἐκτάσεως τῆς πε-
ριοχῆς Τουριοβουνίων, παρουσιάζεται ἡ μοναδική διὰ τὴν πόλιν τῶν
Ἀθηνῶν εὐκαιρία δημιουργίας μιᾶς τόσο ἐκτεταμένης ζώνης πρασίνου
εἰς κεντρικὴν περιοχὴν ταύτης. Ἀπώλεια ἐνμεταλλεύσεως τῆς παρουσια-
ζομένης ταύτης εὐκαιρίας θὰ εἶχε σοβαρὰς ἐπιπτώσεις τόσο ἐπὶ τῆς
προοπτικῆς βελτιώσεως τῆς ὑφισταμένης σήμερον ἀπαραδέκτου καταστά-
σεως, ὅσον καὶ τῆς διασφάλισεως τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν βελτίωσιν
τοῦ μελλοντικοῦ ἀστικοῦ περιβάλλοντος τῆς πόλεως ἀπὸ ἀπόψεως πρασί-
νου καὶ ἐλευθέρων χώρων.

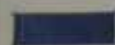

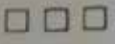

Διὰ νὰ καταστῇ σαφεστέρα ἡ σημασία τῆς ὑπὸ τῆς προτεινομένης μελέτης
δυνατῆς προσθήκης περίπου 600.000 τ. μ. εἰς τὸ πράσινον τῶν Ἀθηνῶν,
ἀρκεῖ νὰ παρατεθοῦν τὰ κάτωθι συγκριτικὰ ἐνδεικτικὰ ἀριθμητικὰ στοι-
χεῖα:

ι. Ἐπὶ κυκλικῆς ἐπιφανείας ἀπτῖνος 4 χλμ. μέ κέντρον τὴν Πλατεῖαν

ροχής πληροφοριῶν, ὅσον καὶ δι' ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων συνέβαλον θετικῶς εἰς τὸ ὑπ' ὄψιν ἔργον.

Ἐχουσα λάβει ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν προκειμένῳ ἀπόψεις τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἔχουσα θέσει τοὺς βασικοὺς στόχους της, ἡ ὁμὰς μελέτης συνέταξε τὴν παροῦσαν Πολεοδομικὴν Μελέτην Διαμορφώσεως τῆς Περιοχῆς Τουρκοβουνίων, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιδιώκεται ὄχι μόνον ἡ διαμόρφωσις τοῦ καταλλήλου περιβάλλοντος χώρου διὰ τὸν ἀνεγερθησόμενον Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Σωτῆρος ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἡ μέγιστη δυνατὴ ἐκμετάλλευσις τῆς παρουσιαζομένης μοναδικῆς εὐκαιρίας ἀξιοποιήσεως καὶ διαμορφώσεως τῆς περιοχῆς, ὡς ζωντικοῦ χώρου προασίνου ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Πόλεως καὶ τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Όδοι ασφαλτοστρωμένοι ή εκ ακυροβέργματος
- Όδοι πλακόστρωτοι
- Πράσβασεις επίσημων διαμορφωθασομένα κατά τήν άρχιτεκτονικήν μελέτην
- Δίκτυον πεζοδρόμων ένδεικτικώς
- P** Χώρος σταθρεύσεως αυτοκιν.- χωρητικότης
- 1** Βελvedere - καθιστικόν
- α** Θέσις πλαγίως επίβιβάσεως και άποβιβάσεως κοινού και επίσημων
- β** Θέσις άξονικής μνημειακής επίβιβάσεως και άποβιβάσεως επίσημων
- γ** Θέσις επίβιβάσεως και άποβιβάσεως επίσημων πρό του ναού

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩ- ΣΕΩΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥΡΚΟΒΟΥΝΙΩΝ (ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ)

ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΦΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΗ-
ΣΕΩΣ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΥ ΕΙΣ ΠΕΡΙ-
ΟΧΗΝ ΝΑΟΥ

ΠΗΓΑΙ	ΗΜΕΡΟΜ.	ΚΛΙΜΑΣ	Α.Α ΣΧΕΔΙΟΥ	ΦΑΣΙΣ
	ΑΠΡΙΛ 1973	1:3000	5	ΤΕΛΙΚΗ

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Ι Σ

Ἄρχιτεκτονικοῦ Διαγωνισμοῦ Προσχεδίων
πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Ἱεροῦ ἡμεῶν Σωτῆρος Χριστοῦ
(Τμήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους)

ικανοποιήσιν τῶν ἐν τῷ Ναῷ ἐκκλησιαζομένων πιστῶν, παρατηρούμεν ὅτι ταῦτα κατὰ πολλαπλὸν τρόπον ἐξεφράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι σήμερον, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν περιοχὴν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὸ Ἑλληνορθόδοξον δόγμα.

Ἡ ἱερὰ παρακαταθήκη τῆς διατηρήσεως ὡς ἀσβέστου φλογός τοῦ ποιητοῦ εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πνεύματος παραδίδεται ὡς σептὴ πνευματικὴ σκυτάλη, ἣν μετέφερον μέχρις ἡμῶν γενεαὶ ἐμπνευσμένων ἀρχιτεκτόνων, εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ διαγωνισθῶσι νεωτέρους συναδέλφους των.

Εἰς τὰ ἔργα τῶν συνθετῶν Ἀρχιτεκτόνων, οὐδεὶς τίθεται φραγμός, ἀφιεμένης ἐλευθέρως τῆς δράσεως αὐτῶν ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας των καὶ τῆς ἐνδομύχου συμπαιδείας πρὸς τινα περίοδον ἢ τύπον, τῆς ἀπὸ δεκαῆς αἰώνων καὶ πλέον Ἑλληνορθοδόξου ἀρχιτεκτονικῆς. Ἔτι δέ καὶ τῆς δημιουργίας μορφῆς μὴ δεσμευομένης εἰ μὴ μόνον ἐκ τοῦ ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὸν θεόντα καθ' ὅλα χαρακτήρα Ἑλληνορθοδόξου Ναοῦ.

Μοναδικὴ ἐπιδίωξις τῶν μελλόντων νὰ συμμετάσχουν Ἑλλήνων ἀρχιτεκτόνων θεόν νὰ εἶναι ἡ ἐκφρασις τῶν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν τῶν ἐπιδιωκομένων διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἧτις ἀποτελεῖ τὸν πάνδημον

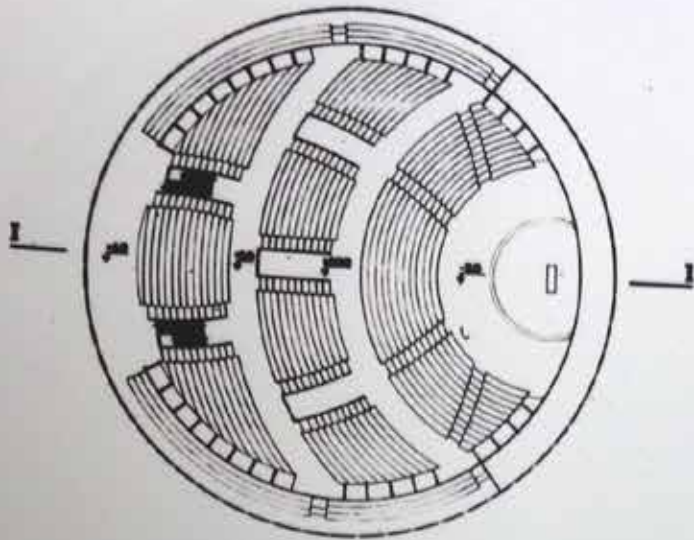
ΤΟ ΤΑΜΑ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΙΝ
ΤΟΥ ΤΑΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ

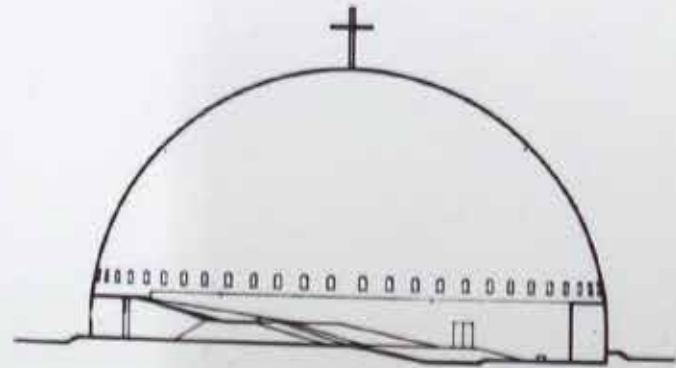
ΔΟΞ - ΕΛΛ - Α 412
24 ΜΑΡΤΙΟΥ 1973

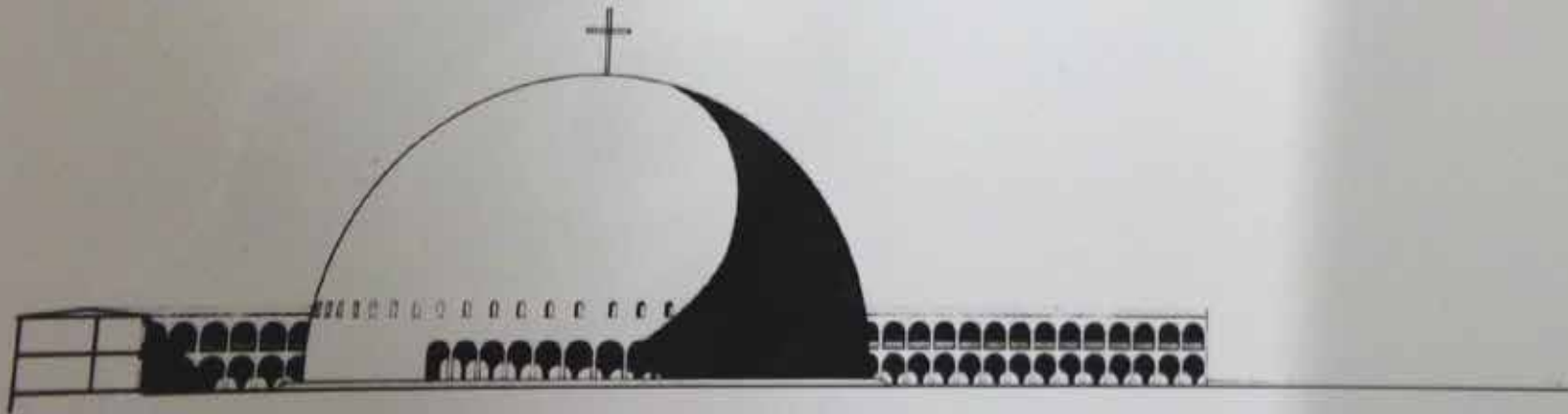

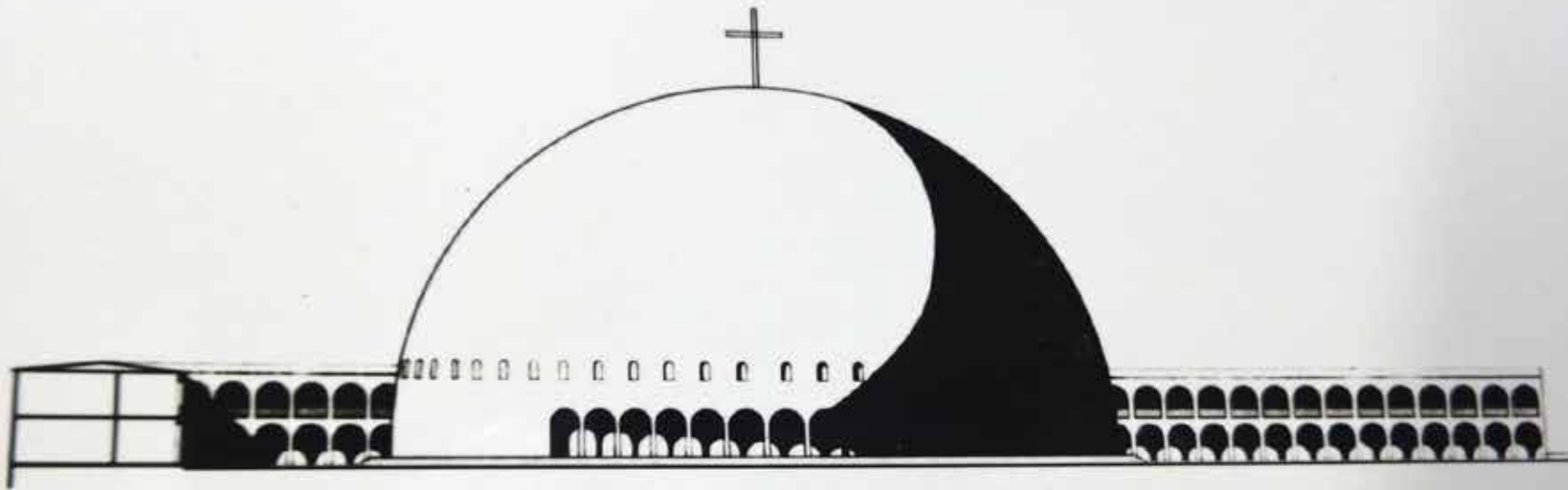
ΚΑΤΩΡΙΣ ΕΙΣ ΣΤΑΘΜΗΝ • 8.00

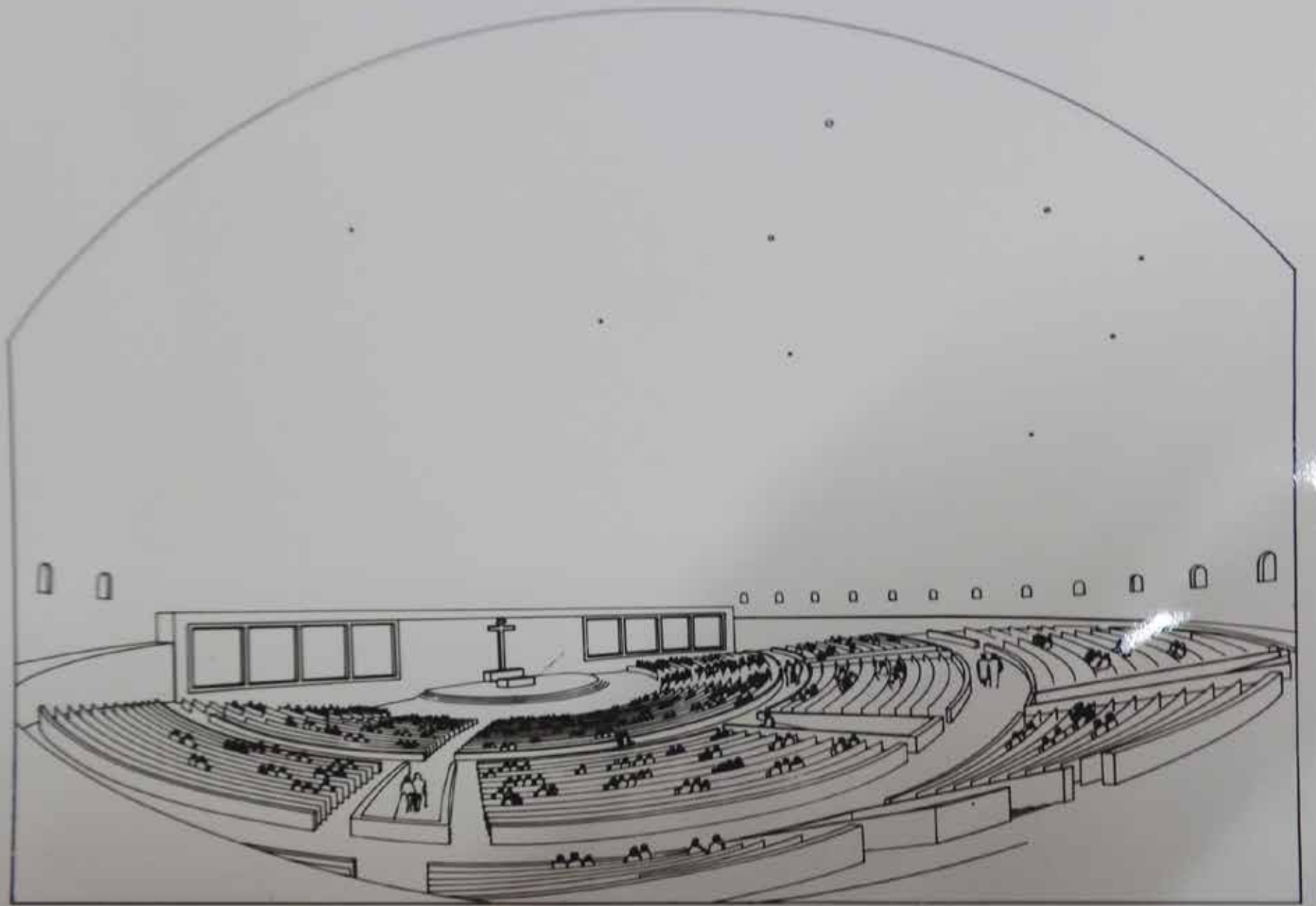
ΤΟΜΗ Ι-Ι

ΩΡΙΣ Α

ΟΨΙΣ Α

ΤΟ ΤΑΜΑ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΔΕΥΜΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΟΤΑΔΗ - ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΔΙ' ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗΝ Ε.Π.Ε.

0 ΜΕΤΡΟ 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

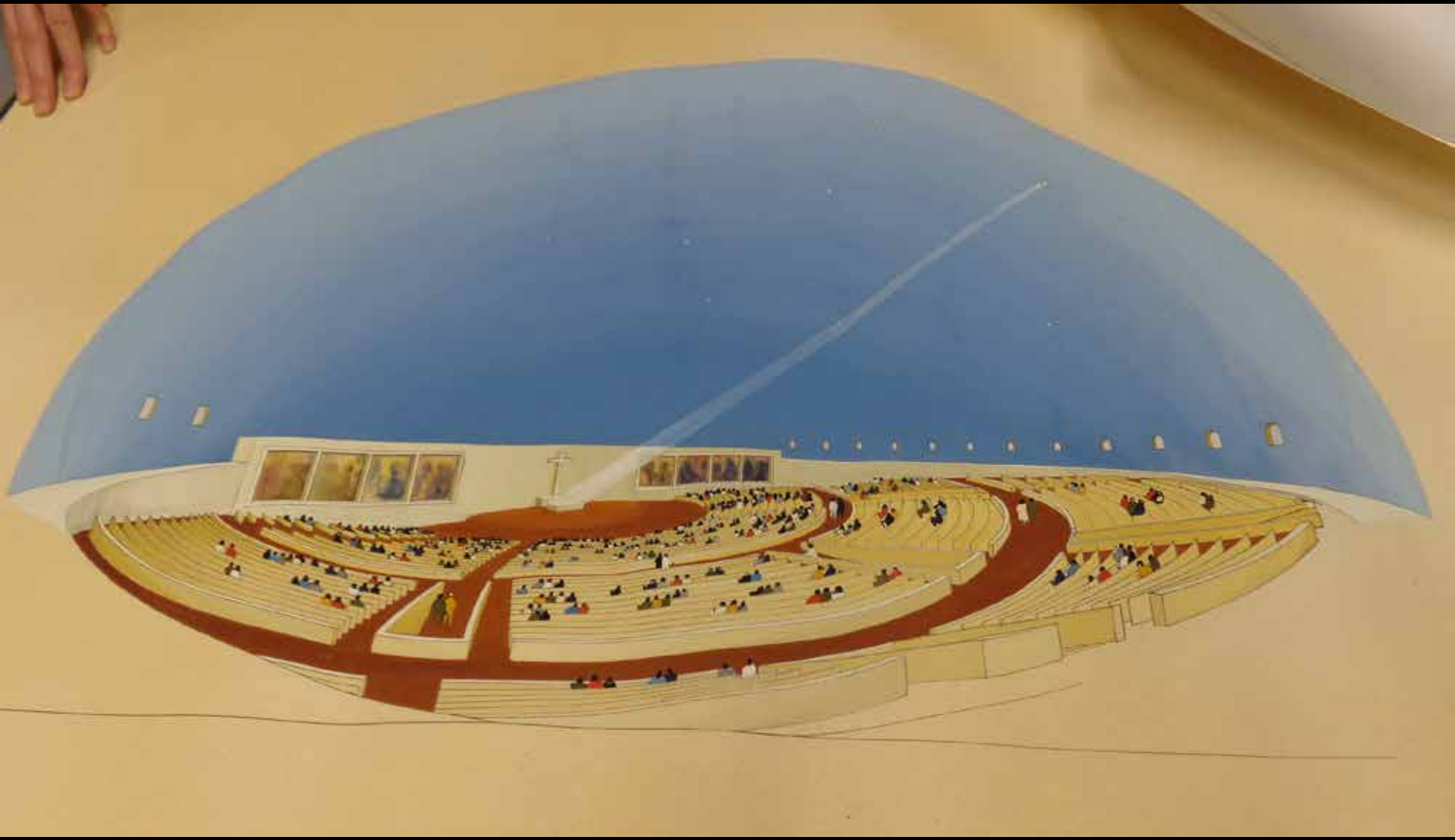

ΕΠΕ
ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΔΙ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
500 600 700 800 900 1000

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Ε Ι Σ

Ἀρχιτεκτονικοῦ Διαγωνισμοῦ Ἱδεῶν
πρὸς ἀνάγεσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ
(Τάματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους)

Α Θ Η Ν Α Ι

1973

Αγαπώμετέ μου Νέινο,

Φοβόμαι, ότι για την διαδίκαια
σας μου έγραψέ το λογισμίο σας θα είμαι οχληρός
με το ΤΑΜΑ, ήταν σφιχτά άρρα. Δεσφίς δε έγραψέ
και δύο λίς χιλιάς άναμοιούσες, ή δούδου, είχαν
ήδη προσαναλογιστά σης άλλα κατεύθυνσι. Το έμυ
και με αυτά δύο γίνη υσού, δύο κομμάτια δε είναι
ή δέκα τα σερχειλά, ή δύο σφεννιά σερσφασί
σας. Έσφέννυ, για την έσα δύο έσφμε τα κίνουμε
υσού άλλα σφασί τα σφφένουμε.

Με σφφί άφδου και σφφί σφφί σέ
σέ και σφφί σφφί την σφφένουσα σας

Γερόντιος

Χίλια Τυλά

12. V. 1973

ΜΑΚΡΙΑ ΚΟΝΤΑ ΔΙΠΛΑΣΑΣ

3 ΕΠΑΙΝΟΙ ΓΙΑ ΤΟ «ΤΑΜΕΑ»

Τά πέντε βραβεϊά δέν άπενεμθήσαν

Ο δεύτερος Πανελλήνιος Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός για την οροφή των προγεβιτών ανεγέρσεως του Ίερού Ναού του Σωτήρος — του Ταμείου του Έθνους — έληξε χθές με την επίσημη ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ Διευθυντής του έργου... (text partially obscured)

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΗ Αρμόδια για το έργο... (text partially obscured)

ΔΕΥΤΕΡΟΒΟΥΛΗ Αρμόδια για το έργο... (text partially obscured)

ΤΡΙΤΟΒΟΥΛΗ Αρμόδια για το έργο... (text partially obscured)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Αρμόδιος για το έργο... (text partially obscured)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ Αρμόδιος για το έργο... (text partially obscured)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ Αρμόδιος για το έργο... (text partially obscured)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ Αρμόδιος για το έργο... (text partially obscured)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ Αρμόδιος για το έργο... (text partially obscured)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ Αρμόδιος για το έργο... (text partially obscured)

Η οροφή του Ιερού του Αγίου Σωτήρος, του Δεσφιντέου κ.κ. & Κωνσταντίνου και Π. Αθήνα

Χωριστά οι πέντε βραβεϊά... (text partially obscured)

- 1 Πρώτος έπαινος, από τον κ.κ. & Γ. Κωνσταντίνου
- 2 Δεύτερος έπαινος, από τον κ.κ. & Α. Κωνσταντίνου
- 3 Τρίτος έπαινος, από τον κ.κ. & Α. Κωνσταντίνου

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΟΥΛΑΣ

του κ.κ. & Α. Κωνσταντίνου... (text partially obscured)

Ενώ τα κριτήρια του έργο... (text partially obscured)

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΚΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΗΣ του Κλαυδίου Τόν πρώτου Έπαινου. Την μελέτη εξεπόνησε ο Αρχιτέκτων κ. Γεώργιος Χριστόπουλος. ΔΕΞΙΛΙ: Ο δεύτερος έπαινος, άπενεμθη στην μελέτη του Αρχιτέκτου κ. Αθανασίου Κουτουγιάννη.

Ο δεύτερος έπαινος... (text partially obscured)

Η ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ
ΠΡΟΣ ΜΕΘ ΔΙΑΓΟΝΙΣΜΟΝ

λόγος του κ. Πρωθυπουργού

ΕΛΕΥΣΙΣ 2... (text partially obscured)

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ

Πιστώσεις για μνημεία

Τὸ «Τάμα» τοῦ Ἑθνους

ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτήρος, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὡς μνημείου τοῦ Ἑθνους, συζητεῖται εὐρύτατα εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, δεδομένου ὅτι καὶ ὁ δεύτερος διαγωνισμὸς ὑπῆρξεν ἀκαρπός. Ὡς γνωστόν, τὸ «Τάμα» τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἔχει ἀποφασισθῆναι νὰ δημιουργηθῆ ἐπὶ κτάσεως 1.500 - 2.000 τ.μ. παρὰ τὴν περιοχὴν Τουρκοβουζών, ἀλλὰ καὶ οἱ δύο διαγωνισμοί, οἱ ὁποῖοι διεξήχθησαν, ἐν ἀπέδωσαν, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς, τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα. Ἀπενεμήθησαν, φυσικὰ, ἀνά εἰς ἔπαινοι εἰς τὰς καλυτέρας ἀρχιτεκτονικὰς μελέτας, ἡν ὁμῶς τὸ θέμα παραμένει εἰς ἐκκρεμότητα, χωρὶς νὰ κοινωθῆ μέχρι στιγμῆς ἢ περαιτέρω διαδικασία πρὸς ἐλεσιν τοῦ ἔργου.

φορμῆς τῆς δημιουργηθεί-
καταστάσεως, ὁ Ἄθη-
αρχιτέκτων κ. Κίμων Λά-
ὁ ὁποῖος ἔλαβε καὶ τὸν
ον διὰ τὴν μελέτην του
διεξαχθέντα πρῶτον
ν διαγωνισμὸν, διατυ-
ἀκολουθοῦσους ἀπόψεις
εἰς:

τυχία ἐνὸς ἀρχιτεκτο-
νισμοῦ δὲν ὀφείλεται
τοὺς διαγωνιζομένους
εἰς ἄλλειψιν ἐμπειρίας

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΤΟΥ ΛΑΒΟΝΤΟΣ

ΤΟΝ Α' ΕΠΑΙΝΟΝ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

Κ. ΚΙΜΩΝΟΣ ΛΑΣΚΑΡΗ

Τό Τάμα του "Εθνους

ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Ο καθηγητής της Συνδέσεως του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου κ. Βάσος Κασσάνδρας μάς απέστειλε την κατωτέρω δημοσιευμένη επιστολήν:

«Φίλε Κύριε Κωνσταντόπουλε,

1) Η δευτέρα επιστολή του εκλεκτού καλλιτέχνη του χρυσοχόου κ. Η. Λαλαούνη, η δημοσιευθείσα εις την εγκριτον εφημερίδα «Ελεύθερος Κόσμος», μου δίδει την ευκαιρία να επανέλθω σχετικώς με τὸ τάμα του "Εθνους και τούς διερρηθέντας ἀνευ θετικού αποτελέσματος αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς, διὰ νὰ συμπληρώσω ὅσα διτύπωσα εἰς τὸ προηγούμενον δημοσίευμα, νὰ προσπαθῶ ν' ἀναλύσω διεξοδικώτερα και σαφέστερα τὴν ἔννοια πού ἔχει στήν αρχιτεκτονικήν ἐπιστήμη, ὁ ὅρος «Οὐράνιος Θόλος» και γενικώτερα πῶς ἀντιλαμβάνομεθα τὴν Σύνθεσιν τὴν ἀλθθητικὴν ὑπαρξίν του χαρακτηριστικοῦ αὐτοῦ μοτίβου τῆς ἐκκλησιαστικῆς αρχιτεκτονικῆς.

2) Ὁ θόλος ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ ἐπιστατευσας κάθε οἰκοδομήματος σὲ τὸ ὁποῖο ὤφειλε νὰ δοθῆ μνημειακὸς χαρακτήρ και νὰ τονισθῆ ἡ ἔμφασις σὲ τὸ σπουδαιότερο σημεῖον τῆς ὀργανικῆς του ὑποστάσεως. Δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι εἶναι ἀποκλειστικῶς θρησκευτικοῦ χρῶστος κτῆρος Ἐχρησιμοποιήθη και ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μας προγόνους. Τὸ μεγᾶλο του οἰκοδομικο - κατασκευαστικὸ προσόν εἶναι ὅτι μπορούσε νὰ καλύψη πολὺ μεγάλα ἀνοίγματα

ἐπιστημονικὸ ὑπόβαθρο τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἡ πρόοδος ὁμως τῆς σύγχρονης τεχνολογίας, πού ἀποτελεῖ πραγματικὴ ἐπανάστασιν, ἐπιτρέπει νέες τολμηρὲς λύσεις πού προσφέρουν νέες μορφές. Ἡ δοθειᾶ, ἐξ ἄλλου, ἀνατροπὴ πού προκαλέσαν οἱ ἐφευρέσεις ἐπέφερε τὴν ἐγκατάλειψιν πολλῶν φυσικῶν ὑλικῶν και τὴν χρησιμοποίησιν ἐνός πλήθους τεχνητῶν ὑλικῶν, τῆς βιομηχανίας τοῦ ἀνθρώπου.

Τοῦ καθηγητοῦ
τῆς Συνδέσεως
τοῦ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
κ. Βάσου Κασσάνδρα

Ἡ ἐξελίξις τῶν κοινωνιῶν και ἡ μεταβολὴ τῆς ἰδεολογίας προκαλοῦν κι' αὐτές συνεχεῖς μεταβολές τῶν δεδομένων πού διαμορφώνουν τὸν

Τό «Τάμα του Έθνους», εύκαιρία για κάτι νέο στην αρχιτεκτονική

ΑΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΘΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΘΩΜΕΝΟΙ στην παράδοση ή απελευθερωμένοι από αυτήν; Αυτό ίσως είναι το πιο σημαντικό ερώτημα που έθεσαν οι δύο πρόσφατοι διαγωνισμοί προσηλοίων για την ανέγερση του «Τάματος του Έθνους», σε ότι αφορά την σύγκριση ελληνική ναοδομία. Και ίσως αυτό ακριβώς το ερώτημα να είναι το πιο σημαντικό κέρδος από την 3η απόπειρα. Γιατί πρέπει να σημειώσουμε ότι το θέμα δεν περιορίζεται στα στενά πλαίσια της δημιουργίας ενός άκρου ναού, αλλά ξεκινάει από αυτά και παίρνει τις διαστάσεις ενός μεγάλου αρχιτεκτονικού έργου, ανεξάρτητα αν παλλοί, και μαζί τους ο γράφον, θεωρούν ότι το έργο αυτό (σε 600.000.000 δολάρια περίπου είναι οφικαλόγητο, τουλάχιστον στην παρούσα φάση αναπνοζεις της χώρας μας, με αρκετά κοινωνικά προβλήματα άκρου δόλου).

ΤΟΥ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ
Κ. ΓΕΩΡΓ. ΚΑΡΑΛΗ

ναται δε δημιουργός του νέου όραμας του συζωντινοσ το απόον διαλόγησι εις την αρχιτεκτονικην, την γλυπτικην (γλυπτόν διακοσμησ) και την ζωγραφικην κατόπιν.

Τό «Τάμα του Έθνους» μπορεί να γίνει μία θαυμάσια εύκαιρία για τη δημιουργία κάτι νέου στην ελληνική ναοδομία. Πρώτ αυτή την κατεύθυνση προδίδεται και η παραπάνω δημιουργία, που άρχισε στην διάρκεια των μελετών που άπορορήθησαν.

Από την καθαρά, λαϊκή, αρχιτεκτονική σκοπιά βλέποντας το θέμα αντιλαμβάνομαθα ότι είναι ανάγκη να απασχολήση εύρύτερα τόν αρχιτεκτονικό μας κόσμο. Μπορεί η ελληνική παράδοση να βασίλει στη σκέψη όλων μας, όμως αυτό δεν πρέπει να κλείση τή μάτια μας πρὸς τήν κατεύθυνση του κατι άλλου. Βέβαια, αλτό τό κάτι άλλο είναι ανάγκη να περαστή άρισμένους βασικούς κανόνες, κυρίως λειτουργικούς, τής αρχιτεκτονικής τής ορθόδοξου εκκλησίας. Τό γεγονός όμως αυτό υποχρεώνει κανένα να αντιγράμει με πιστότητα τήν ναοδορία

ταίο διαγωνισμό προσχέδιον για τή «Τάμα άποκλεισθησαν — άχι άνατιολόγητα — πολλές μελέτες που παρουσιάζον κάτι τό νέο. Μία από αυτές ήταν και ή ύπ' αριθμ. 25565, τήν οποία και θα παρομοιάσουμε στη συνέχεια σε συντομία, δίχως αυτό να σημαίη ότι κρίνομα σάν επιτυχημένη τήν μελέτη αυτή — δεν είμαστε οι είδικοί για κάτι τέτοιο — αλλά άποκειστικά και μόνο γ.ά να δώσουμε ένα δείγμα τών υποβληθέντων στο διαγωνισμό προσχέδιων, από αυτά που έφεραν κάτι τό νέο. Τό γεγονός ότι παρουσιάζομα αλτή τήν συγκεκριμένη μελέτη άφεί

Εις τόν παρεκκέντρον Ναόν ένθα ο τρούλλος καλύπτει όλον τόν κυρίως νρόν ως ούράνιος σφαίρα εξαίρεται έτι περισσότερο ο εξαυλλιμένος χώρος έφ' όσον ή όρασις δεν διασπώται αλλά ο οφθαλμός ελευθέρος καταπτειύ τόν χώρον, όστις μῦς υποβάλλει του ούρανοῦ τήν έντύπωσιν.

Τήν πνευματικότητα του χώρου επισημαγίζει ο επιτυχής φωτισμός του θόλου ο οποίος με

Διά τήν κατασκευήν του Ναού επιλέγεται ως υλικόν τό ακυρόδεμα, όπλιζόμενον καταλλήλως. Διά τούτου επιτυγχάνεται κομψότης και ελαφρότης τών έπι μέρους στοικίων με τήν σύγκρισιν δυνατότητα πλήρους ελευθερίας μορφώσεως αυτών. Όστω ο σφαιρικός τρούλλος κατασκευάζεται ως ελαφρότατον πλέγμα άριζοντιών παραλλήλων κύκλων διασταυρωμένων πρὸς τμήματα κατακόρυφου άξονος

Διά τής όλης διατάξεως μορφής του δαπέδου καθύ του καθιστικού επιδωκτικει δειξις τών άνωτέρω στοικίων καθώς και άνεοισ τών κτην ιερών κατά τήσ πηγικῆσ απαιτήσεις έντόρου του κυριεσ Ναού.

5. Ι. ΕΠΙΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΟΧΕΙΡΕΣΕΙΣ

Εις τό πλείστον τήσ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΝΗΜΕΡΟΥΤΑΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

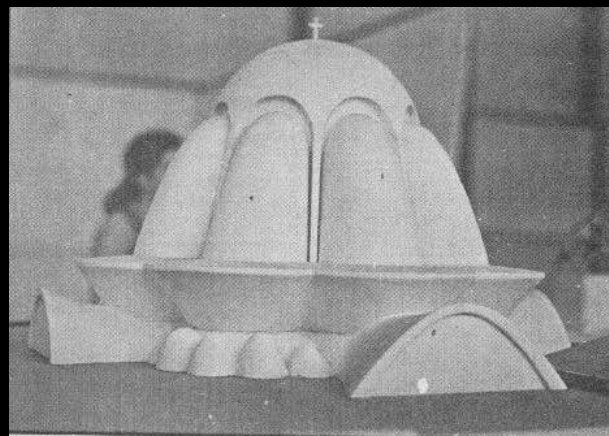
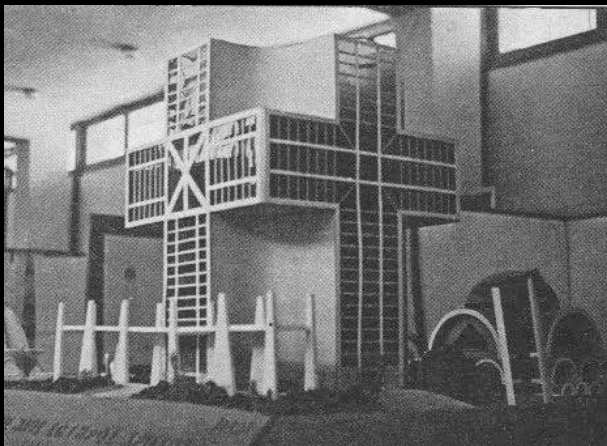
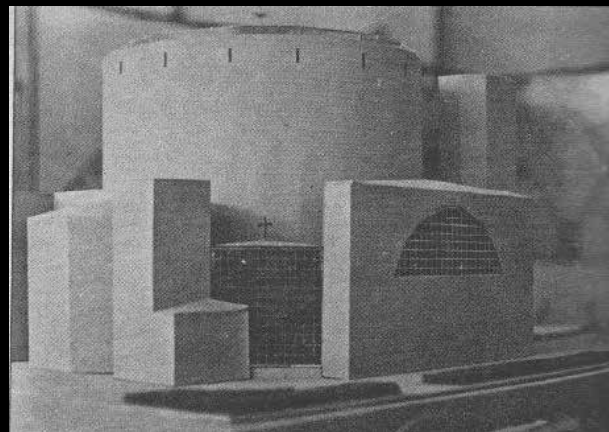
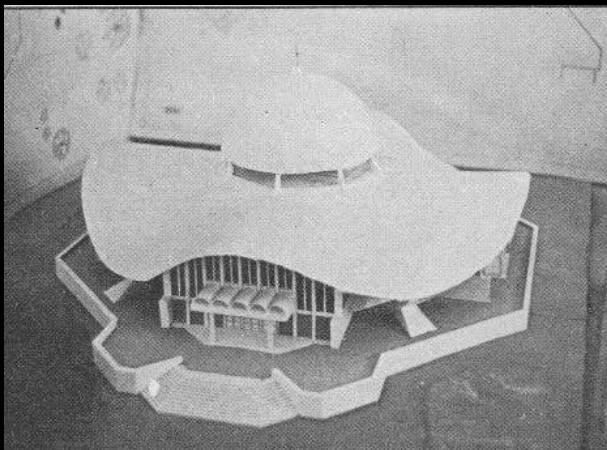
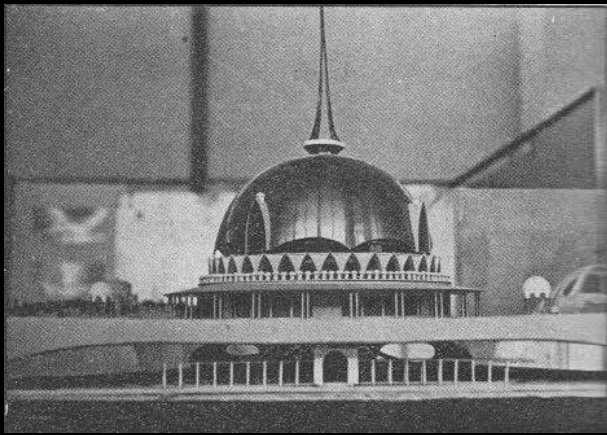
Το θέμα του αρχιτεκτονικού σχεδίου του ιστορικού ναού του Τάματος του Έθνους θα συζητηθή εις ειδικήν υπό του υπουργικού συμβουλίου συνεδρίασιν, εδήλωσε χθες ο Πρωθυπουργός κ. Γ. Παπαδόπουλος, κατά την διάσκεψιν ενημερώσεώς του επί των επαινεθέντων έργων του πανελληνίου διαγωνισμού. Ανωτέρω, ο Πρωθυπουργός κ. Γ. Παπαδόπουλος, οι αντιπρόεδροι της Κυβερνήσεως

κ.κ. Στ. Παττανός και Ν. Μακαρέζος και μέλη της Κυβερνήσεως καθ' ην στιγμήν ενημερούνται υπό των λαβόντων τους επάιτους αρχιτεκτόνων και των μελών της επιτροπής κρίσεως, επί των προπλασμάτων του ναού του Σωτήρος.
(Σχετικόν ρεπορτάζ δημοσιεύεται εις την τελευταίαν σελίδα)

τι θέ αν ται Μπ δαρ μως τέ ση τό στέ νόνε άρχι κληρο δέν ε φη μ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΤΙΣΤΡΩΜΟΥ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΣΤΕΡΩΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΣΤΕΡΩΝ ΕΣΤΕΡΩΝ
TAMA TOY EBNΟΥΣ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΣΤΕΡΩΝ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΣΤΕΡΩΝ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΣΤΕΡΩΝ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΣΤΕΡΩΝ

